

EESTI

25

S

PORDILEHT

„PÄEVALEHT“

ON ISESEISEV, DEMOKRAATLIK JA
ÜLERIIKLIKULT LEVINUIM AJALEHT

SUURIM NING KASULIKEM KUULUTAMISLEHT EESTIS.
HINNATA KAASANDENA IGAL PÜHAPÄEVAL PILKE JA
NALJALEHT «KRATT»

MEIE KIRJASTUSEL ILMUB

„LASTE RÕÕM“

— EESTI POPULAARSEIM LASTEAJAKIRI

T. E. K. Ü.

GRAAFIKATOOSTUS

ON TÄIELISIM TÖÖSTUS SEL ALAL EESTIS

TRÜKIKODA KÕITEKODA
TSINKOGRAAFIA LITOGRAAFIA

OFFSET-TRÜKK

HINNAD KÕIGILE
VASTUVÕETAVAD

TELLIMISTE
TÄITMINE KIIRE

SUURIMAD NING TÄIELISIMAD
**RAAMATU- JA KIRJUTUSMATERJALIDE
KAUPLUSED**

KIRJANDUSE JA PABERILAOD EESTIS

TALLINNA EESTI KIRJASTUS-ÜHISUS
TALLINN-EESTI, PIKK T. 2. OMA TELEF. KESKJAAAM 428-83

EESTI SPORDILIIKT

SELS
PÕHJALA
TALLINNAS

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

18. AASTAKÄIK

Nr. 2

VEEBRUAR

1937

Toimetaja: A. ADORF.

Toimetus ja jaotus: Tallinn, Harju 48—6, tel. 444-28.

J. Villemson

Milles otsida vigu

1.

Meil on kujunenud juba tavaks, et kui mõne spordiala tegevuses puudub edu või kui kerkivad esile mõningad arusaamatused spordiala juhtimises, siis otsitakse vigu spordijuhtimise organisatsioonis ja selle korraldamises. Kuid igakord ei lasu süü organisatsioonil, vaid puudusi tuleb otsida teisalt.

Tänapäeva spordiliikumine ei kannu enam juhuslikku laadi, vaid tegevus on surutud kindlatesse raamideisse. Iga rahvuse juures toimub kehalise kasvatuse arendamine ja juhtimine kindlakujulise spordiorganisatsioonide võrgu kaudu. Vanematel ja suurematel spordirahvustel on spordiorganisatsioonide võrk aastate või aastakümnete jooksul täiesti välja arendatud, kuna noorematel, nende seas ka Eestil, on juhtivad organisatsioonid ja spordiliikumine alles väljaarenemisel.

Kehaline kasvatuse ja spordiliikumine on tänapäeval organiseeritud rahvusvaheliselt ja rahvuslikult. Rahvusvaheliselt on liikumine organiseeritud spordi-erialade kohaselt vastavatesse eriliitidesse, misjuures iga spordiala juhib omaette eriliit. Nii näiteks on rahvusvahelised eriliidud kergejõustikule, jalgpallile, suusatamisele jne. Ainult maadlusliit valitseb kaht ala — vaba- ja greeka-rooma maadlust — korraga. Kuigi nimetatud alad on üksteisega suures suguluses, võib tulevikus siiski juhtuda, et kummalegi maadlusviisile asutatakse eriliit. Rahvusvahelistesse erialade liitidesse on koondatud vastavalt spordiala harrastamisele rahvaste rahvuslikud eriliidud.

Iga rahvas on oma spordiliikumist organiseerinud nõuete kohaselt ja on spordiorganisatsioonide võrgu loomisel arvestanud oma spordiseltside iseloomuga, riigi territoriaalpinna suurusega, spordiseltside tihedusega ja liikumise ulatusega.

Suuremate spordirahvaste juures meie näeme spordiorganisatsioonide võrgu loomist analoogiliselt rahvusvahelisele võrgule. Rootsis ja mujal tegutsevad igal alal erialade-seltsid, s. t. säärased, mis harrastavad peamiselt ainult üht ala. Seltse, kus harrastatakse mitut spordiala korraga, leidub väga vähe. Vastavalt eriala harrastamisele seltsid koonduvad erialade-liitidesse ja viimased omakorda liituvad rahvusliku spordi-keskorganisatsiooniga, olgu selleks siis keskliit või olümpia-komitee, nii, kuidas see iga üksiku rahva juures on läbi viidud.

Veel edasi näeme sarnast moodust, et riikides, mille territoriaalpinna suur ja spordiseltse tihedalt, on tegevus grupeeritud ringkondade kaudu. Ringkondades asuvad spordiseltsid kuuluvad oma ringkonna spordi-liitu ja viimased on erialade rahvuslike liitude liikmeks.

Eesti organiseeritud spordiliikumine on alles noor: esimene keskorganisatsioon asutati 1920. a. Sellest ajast asusime katsetamiste ajajärgus, kuni 1935. a. Spordi Keskliidu reorganiseerimisega on nüüd loodud spordiorganisatsioonide kindel võrk, mille lõplikule väljakujundamisele sammume järk-järgult, selle järgi, kuidas meie spordiliikumine seda ette dikteerib.

Meie spordiorganisatsioonide võrgu kava näeb ette juhtivaid ja tegutsevaid organisatsioone. Juhtivateks organisatsioonideks on spordi keskliit, maakonnaliidud ja eriliidud, tegutsevateks aga spordiseltsid. Meie spordiseltsid, vastupidi välismaa omadele, harrastavad mitut ala korraga, kuna erialade seltse on ainult üksikud. Peale selle tegutseb meil võistlusspordiga palju teiste seltside spordiosakondi. Näiteks haridus-, karskus-, tuletõrjeseltsides ja ÜENU osakondades, millistes organisatsioonides sport ei ole esikohal, vaid leiab harrastamist vastavalt asutatud spordiosakondades. Välismaa spordiorganisatsioonide võrgus seda tüüpi spordiorganisatsioone ei leidu. Rootsis on koguni nõue, et kõik spordiseltsid peavad olema puht-spordiseltsid.

Meie juhtiva keskorganisatsiooni — Spordi Keskliidu — tegevus toimub kahes suunas: 1) kehalise kasvatuse ja spordiliikumise puutuvate üldkõnemuste lahendamise, ja 2) võistlussport. Esimese all mõistame spordi hulkadesse kandmist, propagandat, spordivõimaluste loomist, instrueerimist, spordi tähtsuse selgitamist jne. Teise all ettevalmistust võistlusspordi harrastamisele.

Kuna Spordi Keskliidul keskkohast on raske oma ülesandeid teostada, siis nende otstarbekamaks täitmiseks on loodud maakondade spordiliidud, missuguste ülesandeks on oma maakonna piires üldkõnemuste lahendamine. Maakonnaliitu on koondunud kõik maakonnas asuvad spordiseltsid. Maakonnaliit hoolitseb väljakute ja spordivõimaluste loomise eest, ühtlustab seltside tegevust, valmistab ette spordiseltside tegelasi, lahendab seltsidevahelisi arusaamatusi

O.-Ü. „ESTO“

TALLINN,

Dikk tän. 47.

Telef. 444-22

**Kõik sporditarbed
täielises valikus soodsate
hindadega.**

jne. Igal maakonnal on oma palgaline instruktor-organisator, kelle kaudu maakonnaliit oma ülesandeid püüab teostada.

Mis puutub aga võistlusspordi juhtimisse, siis selleks on eriliidud. Spordi Keskliit ühtlustab eriliitude tegevust ja abistab neid nende tegevuses. Iga eriliit on iseseisev ja liikmeks vastavas rahvusvahelises eriliidus, täites võistlusspordi alal viimaselt saadud näpunäiteid ja määrusi. Üle riigi asuvad seltsid kuuluvad eriliitudesse vastavalt sellele, millist ala või milliseid alasid nad harrastavad. Võistlusspordi soodustamiseks ja arendamiseks on keskliit seadnud ametisse erialade õpetajad-treenerid, kes üldmassist valmistavad ette võistlusspordilasi. Tähtsamatel ja suurematel spordialadel tegutsevad meil eriliidud, mis juhivad ainult üht ala (näiteks jalgpalli, tennis jne.), kuna vähematel aladel on ühtlase iseloomuga spordialad grupeeritud ühte liitu (raskejõustik, talispord, käsipall jne.).

2.

U lalpool annud selge pildi meie spordiorganisatsioonide võrgust ja seda võrrelnud välismaa vastavaga, tulen viimasel ajal üleskerkinud küsimuse juure, mis puudutab kavatsust teatud spordialade lahutamiseks nende seniste liitude alt, et asutada uued eriliidud. Spordi Keskliit, kelle otsustada on käesoleva küsimuse lahendamine, pole oma seisukohta veel avaldanud.

Enne kui teha otsust uute eriliitude asutamise kohta, seame järgmised küsimused: 1) kas liikmete arv on paisunud nii suureks, et praegused eriliidud ei suuda liikumist juhtida? 2) kas on tarvilisel määral tegelasi uute liitude asutamise puhul nende juhtimiseks? 3) kas utel liitudel oleks majanduslikult häid väljavaateid?

Need on küsimused, mis eeskätt vajavad vastamist, enne kui otsustada, kas praegusel momendil on tarvidust uute eriliitude loomiseks.

Kindel on küll see, et eriliit igale alale suudab ala juhtimises rohkem korda saata kui mitu ala enda alla koondanud liit. Kuid, mõistagi, ainult sel juhul, kui on vastavad tegutsemise eeltingimused, nagu majanduslik heaolu ja juhtide kaader. Sellele seltsib veel väga tähtsa nõudena, et eriliitude liikmed-seltsid oleksid küllaldaselt elujõulised.

Viimane asjaolu on spordi organiseerimises jäetud silmapaari vahele. Meil asutatakse spordiseltse nagu

E. Spordilehe käesoleva numbri kaanepildil olümpia tõrvikteatejooksu esimene mees väljub olümpiatemplist Olümpias.

seeni, kuid nende tegevuses pole märgata kuigi suurt edu. On tavaline nähe, et värskest asutatud selts tegetseb paar aastat energiliselt, siis ta tegevus aga kas vaibub või sureb täiesti välja. Tegutsetakse suurte tõusude ja mõõnadega. See ei ole loomulik nähe..

Keskustes tuleks organiseerida ja välja arendada kindlad, võimsad ja elujõulised seltsid, kelle tegevus oleks aast-aastasse stabiilset laadi. Ainult siis on kindel sportlik edu. Uute spordiseltside asutamisel tuleb olla ettevaatlik ja neid asutada üksnes siis, kui on olemas kõik eeltingimused edukaks tegevuseks. Eeltingimusteks on ruumid, juhid ja majanduslik olukord. Ka ei ole soovitatav ühte keskusse asutada mitu seltsi. Uue seltsi juureasutamine võiks päevakorra tulla üksnes siis, kui senine selts liikumise suureks paisumise tõttu üksinda ei suuda oma ülesannetega tulla toime.

Samuti tuleb spordiseltside asutamisel kinni pidada põhimõttest, et need olgu puht-spordiseltsid. Teise seltsi spordiosakonnana tegutsedes sõltub ju palju seltsi peajuhatause heatahtlikkusest, mis võib olla muutuv. Teine asi, mille poole peame püüdma, on, et seltsid asutatagu erialaliselt. Erialade-seltside asutamine on eriti mõeldav neis keskustes, kus palju rahvast.

Praegu on seltsides suur juhtide puudus. Seltsi tegevust juhivad ainult üksikud isikud, kes teatud aja jooksul tööst tülpivad. Nende taandumisel ei leita alati asendajaid ja kogu tegevus võib minna allamäge. Peab asuma asjatundlike ja sporditeadlike juhtide kasvatamisele, seda enam veel, et tänapäeva spordiliikumine pole enam juhuslikku laadi. Juhtide kaadri täiendamiseks süvendame spordiliikumist. Ainult head juhid suudavad seltsi hoida elujõulistena. Et meil elujõulisi spordiseltse on vähe, selle kohta võib näite tuua kergejõustikuliidust. Selle liidu 19 tegevliikme kohta on 59 huviliiget, kuigi nõuded tegevliikme õiguste saamiseks on minimaalsed: korraldada ühed võistlused või võtta vähemalt ühe liikmega osa maakonna või Eesti esivõistlustest.

Et ühes eriliidus pole 59 seltsi suutnud korraldada aasta vältel ühtki võistlust ja, veel hullem, pole suutnud saata ühtki meest esivõistlustele, see näitab, kui palju peab veel nõudma seltsidelt, et nad muutuksid elujõulisteks. Olukord on seda halvem, et huviliikmed koormavad eriliitude tegevust. Nendega tuleb pidada igasugust kirjavahetust tavalises korras, kuigi vast mitmegi seltsi suhtes selleks poleks tarvidust. Meie püüdeks peaks olema seltsi kujundada elujõulisteks, see järelegi süvendaks liikumist.

Veel, millele rõhku peame panema, on praeguste maakonnaliitude väljaarendamine. See tüüp on meil uus, ja vaevalt aastase tegutsemise järele on vara nende edukuse suhtes otsust teha. Niipalju siiski näib, et üks tegetseb edukamalt, teine vähem edukalt. Tundub tõenäolisena, et ka maakonnaliitudes on puudus juhtidest. Ja kui viimaseid ei kasvatata, siis võivad kõik head kavatsused luhtuda.

Ja nüüd tuleme kogu kirjutuse resümeele: kui ühel või teisel spordialal selgub, et kõik eeltingimused on olemas, s. t. on tarvilisel määral elujõulisi seltsi, on ette valmistatud tegelasi-juhte, siis võime rahuliku meelga asuda uute eriliitude asutamisele.

Parikas
TALLINN

MAITSERIKKAD
PILDISTUSED

KUNINGA 1

ATELJEE AVATUD: KL. 9—5. PÜHAP. K. 11—2

B. Rein

MITROPA jalgpalli- formatsioonid

Läinud aasta novembris sooritas B. Rein jalgpalliliidu ülesandel õppereisi Mitropa riikidesse, peatudes Ungaris, Austrias, Tšehhoslovakkias ja Saksas. Igal pool sai ta sooja vastuvõtu osaliseks, ajalehtedes ilmus temast kirjutusi ja tema vastu oldi nii sõbralik, et B. Rein võis võrdlemisi lähedalt tutvuda Kesk-Euroopa jalgpalli organiseerimistöödega, treeninguviisidega, mängutaktikaga ja mänguformatsioonidega.

Üht ja teist oma tähelepanekuteist avaldab B. Rein alljärgnevas kirjutuses E. Spordilehele.

Toimetus.

○ ma õppereisil Kesk-Euroopasse oli mul võimalus sealsete jalgpallijuhude ja treenerite sõbralikul kaasabil tungida Ungaris, Austrias, Saksas ja Tšehhoslovakkias harrastatavatesse treeningviisidesse, võistlustaktikasse ja mänguformatsioonidesse.

Esimene asi, mida võib tuua eeskujuks meie mängijatele, on see, et Kesk-Euroopas treenitakse läbi aasta, peagu mingisuguste puhkepausideta. Mulle võivad ju mu kodumaa pallisõbrad ütelda, et seal on ilmastiku olud teised, kuid katsutagu ka meil mängida läbi aasta, kui vahest praksub säärane pakane, et isegi jäähoki-matschid jäetakse külma pärast pidamata. Neil on õigus, kuid ainult osaliselt. Tuleb silmas pidada, et Kesk-Euroopa „soojal maal“ ringi aasta ei mängita jalgpalli lahtise taeva all, vaid osa aastast katuse all, n.ü. füüsilise konditsiooni tugevdamiseks. Mida meil võiks teha, oleks eeskätt see, et lahtise taeva hooaega pikendataks ja talvel rohkem töötataks võimalates. Kui Kesk-Euroopas peetakse jalgpallimatsche ka lumes ja kui Eesti vanema generatsiooni jalgpallimehed samuti käisid lumel treenimas, ega siis meie praegune jalgpallipõlv ei taha olla selles mõttes väetim?!

Treeningmeetoditesse puutuvalt on Kesk-Euroopas põhimõtteliselt kaks treeningliiki: ühed harjutavad alati ainult palliga, teised — palliga ja pallita. Kuid nii ühed kui ka teised harjutavad ikkagi kolm korda nädalas, kuna pühapäeviti on võistlused. Teisipäeval on kerge harjutus palli käsitlemiseks, neljapäeval harjutus palliga ja lühiajaline kahe-värava-mäng ning reedel vastupidavuse harjutused. Treeningu kestvus tavaliselt on 1—1½ tundi, treeneri või vanema mängija juhatusel. Pärast igakordset harjutust antakse elukutselistele mängijatele massaashi.

Distsipliin klubides ja liitudes on kõva. Hinnatakse mängijaid ja hoolitsetakse nende eest. Elukutselisi, kes korralikult ei ilmu treeningule, karistatakse rahatrahvidega. Rängasti saavad karistada need mängijad, keda matschi kohtunik tooruse, vastuhakkamise või muu ebasoliidse käitumise pärast on võistluselt kõrvaldanud. Neid karistab liit automaatselt, ära ootamata klubi seisukohta. Karistuseks on mitmesuguses suuruses rahatrahv, kuna ülemmääraks on mängija metsikuks tunnistamine, seega üldse võistlustest kõrvaldamine.

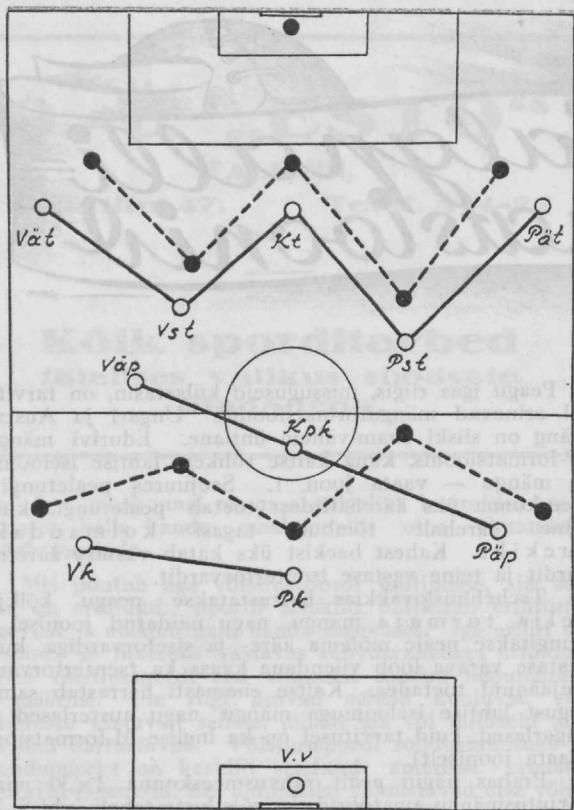
Peagu igas riigis, missuguseid külastasin, on tarvilisel erinevad mänguformatsioonid. Ungari ja Austria mäng on siiski enam-vähem ühtlane. Edurivi mängib W-formatsioonis, kuna kaitse rohkem lahtise iseloomuga mängu — vaata joon. 1. Seejuures pealetungiva meeskonna üks äärehalfidest toetab pealetungi, kuna teine äärehalf tõmbub tagasi kolmandaks backiks. Kahest backist üks katab vastase ääreforvardit ja teine vastase tsenterforvardit.

Tšehhoslovakkias harrastatakse peagu kõikjal nelja tormaja mängu, nagu näidatud joonisel 2. Tungitakse peale mõlema ääre- ja siseforvardiga, kuid vastase värava lööb viidana kaasa ka tsenterforvard, ülejäänuid toetades. Kaitse enamasti harrastab sama-sugust lahtise iseloomuga mängu nagu austerlased ja ungarlased, kuid tarvilusel on ka inglise M-formatsioon (vaata jooniselt).

Prahas nägin pealt rahvusmeeskonna 2×30 min. harjutusmängu amatööride esivõistluste tabeli juhi S. K. Libeni vastu. Üks mängija oli toodud Kladnost, üks —

R. Rein ungarlasest treeneri K. Izsakiga

Joon. 1.

Moravska Slaviast, kaks — Brnost, kuna ülejäänud olid Praha Spartast ja Slaviast. Võistluse vaheajal, mis vältas 10 min., vahetati rahvusmeeskonnas 6 mängijat. Matsch lõppes suure väravateskooriga — 8:2 — rahvusmeeskonna kasuks. Rahvusmeeskond kasutas seda mänguviisi, mida veidi ülalpool kirjeldasin. See mänguviis osutub vastasele väga kardetavaks ja võimaldab rohkesti väravalööke ka M-kaitseformatsiooni puhul. Just selle mänguviisiga löid tšehhid maavõistlusel ungarlasi tugevalt — 5:2, just siis, kui Ungari meeskond enne sõitu Inglismaale tahtis oma meeskonda katsetada Tšehhoslovakkia vastu.

Saksas mängitakse kõikjal inglise WM-formatsiooni. Joonisel 3 on näidatud kaks meeskonda, kes vastamisi võistlevad WM-formatsioonimängus. Nägin Berliinis pealt kaht matschi — Hertha ja BSV noorte-meeskondade ning Hertha ja VS 92 liiduklassi meeskondade vahel, millel mõlemal kaitse mängis M- ja edurivi W-formatsiooni. Säärase mängusüsteemi juures on kaitse positsioon kindlustatud, kuid pealetung jätab soovida. Mõlemad ülalnimetatud matschid lõppesid seepärast nappide väravate arvuga — 2:1 ja 1:1.

Amatöörmeeskondadel on raske mängida puht-WM-formatsiooni, sest keskormajat peab W-formatsioonilise pealetungi puhul mängima mees, kes füüsiliselt väga tugev, kiire liikumisega, hea pallikäsitlemisega, täpne söötja ja lisaks kõigele tugeva löögiga. Ühe sõnaga: keskormaja peab olema meeskonna tank. Sellejuures mängu võti on keskjalgi käes, kes suleb kõik sissetungid. Mängu üllakandmine keskjaljal on kahe siseforvardi ja kahe äärejalgi õlgadel. Võistlus säärase formatsiooni puhul tingib kindlasti mängukäiku. Ühe või teise poole edu sõltub meeskonna füüsilistest, tehnilisest pallikäsitlusest ja kiirusest.

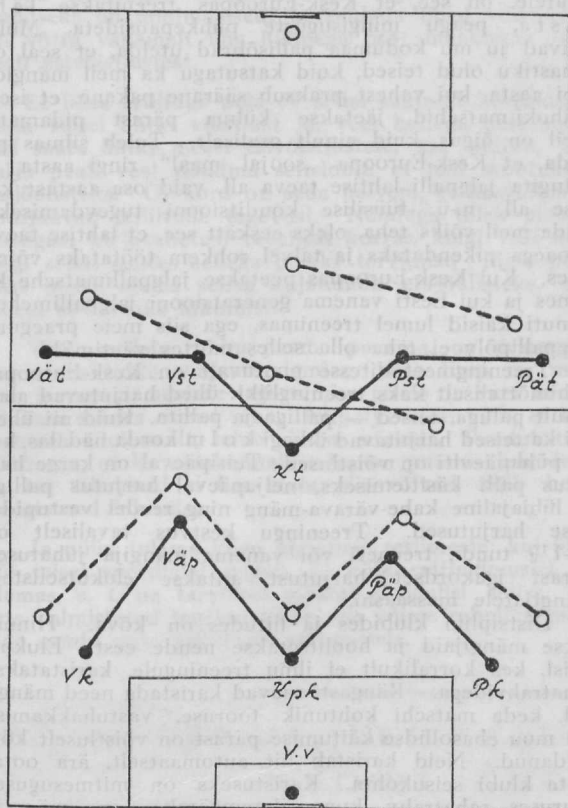
Eeloleval hooajal võtame Eestis katsetamisele ülal kirjeldatud formatsioonid. Teeme seda võib-olla nii, et üks meeskond õpib ühe, teine teise mänguviisi. Iga meeskond peab oma kindla mängusüsteemi nii pea-

letungil kui ka kaitsele. Süsteem peab olema verre kasvanud, samuti peab mänguviis olema meeskonna „sõjasaladuseks“. Kui meeskond tahab üle minna uuele süsteemile, siis tuleb seda süsteemi harjutusmängudel korduvalt katsetada, et mängijad harjuksid uue mänguviisiga, et see, piltlikult öeldes, oleks neile külge poogitud.

Peale kõige muu on iga edukat mängu taotleva meeskonna kohustuseks vastasmeeskonna mänguviisiga tutvumine. Hea ja taiplik meeskond jõuab normaalse mängu arenemisel juba esimese veerandtunni möödudes arusaamisele vastasmeeskonna mängusüsteemi kohta ja seab oma kaitsemängu vastavalt vastase kaitsele. Pare-rem on siiski oma mängu peale suruda.

Organiseerimistööst torakas eriti silma noorte ettevalmistamine ja kasvatamine headeks jalgpallimängijateks. Budapestis harjutab liidu poolt hooldaja määratud Karoly Izsaki järelevalvel 6800 poissi! Väljas harjutatakse kuus kuud — september, oktoober, november, märts, aprill ja mai, kuna kolme kuul — detsember, jaanuar ja veebruar — harjutatakse kindla korra järgi võimlates — 2 korda nädalas.

Milline kontrast meiega! Meil korraldatakse suvel poistele kolmekuine kursus ja pärast seda lastakse kõik poisid laiali nelja ilmakaarde. Talvel pole neil õpetajaid, talvel pole neil võimlaid. Viimaste puudumisega hädaldamine jalgpallinoorte jaoks on siiski üleliigne. Konditsiooni- ja kergemate palliharjutuste puhul, milleks talv on mõeldud, mahub ühte võimlasse kuni 60 poissi. Ja tasu võimla kasutamise eest? Näiteks Karu tänava võimlas maksab tund ainult paar krooni. Kui meie ei hakka noortele maast madalast rohkem pakkuma kui ainult suviseid lühikesi kursusi, siis ei saa meie ka rahvusmeeskonna mängijaid tulevikuks.

Joon. 2.

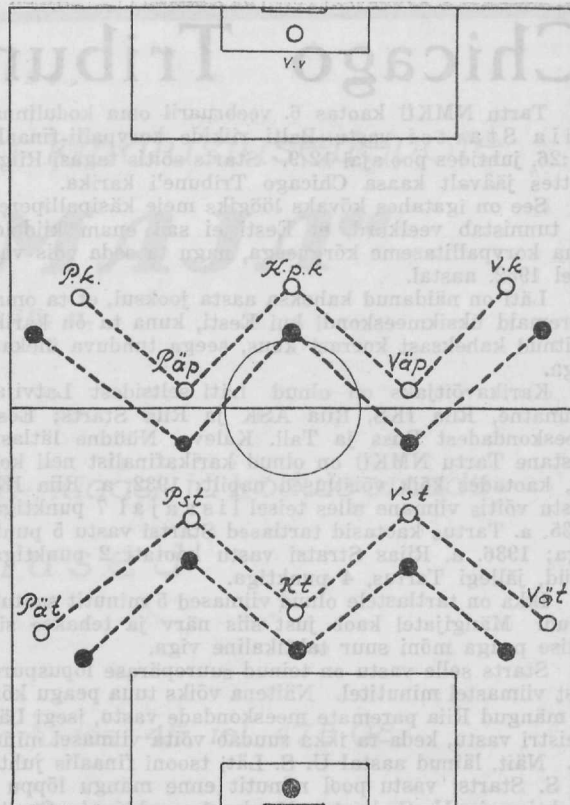
Noortele korraldatakse võistlusi ringkondade viisi, punktisüsteemis ja kahes klassis: A klass — 16—18-a. ja B — 12—15-a. Ringkondade meistrid kohtuvad omavahel ühe miinuse süsteemis, ning finaali noorte meistri nimele toimub ringkondade võitja ja Budapesti võitja vahel. Ainult Budapestis on 110 noorte meeskonda, kes võistlevad „noorte meistri“ tiitlile. Võistlused korraldatakse laupäeviti ja pühapäeviti. Koolidevahelised võistlused peetakse eraldi.

Austrias võistleb näiteks Viini esivõistlustel 92 noorte meeskonda. A klassi kuuluvad 17—18 a., B klassi 15—16 a. ja C klassi kuni 14 a. vanused poisid. Peale esivõistluste peetakse noorte ja kooliõpilaste klassis karikavõistlusi. Hooaeg algab augusti lõpul, vältides detsembri alguseni, et siis uuesti alata märtsi alul ja lõppeda juunis.

Tschehhoslovakkias on noorte meeskonnad jagatud klassidesse, samuti nagu Austrias, kuna võistelda lubatakse 6 kuud — septembrist maini, välja arvatud 3 talvekuud. Erandlik on ainult noorte mängijate ülemineku kord teistesse klubidesse. Ungaris ja Austrias on noormängija ilma klubi loata ülemineku puhul teise klubisse 2 aastat metsik, kuna Tšehhoslovakkias on noored metsikud kuni 20. eluaastani.

Peale kõige muu nõutakse Kesk-Euroopas noorte mängijate üle iga-aastast arstliku järelevaatuse teostamist ja vanemate luba, et poiss tohib jalgpalli mängida.

Meil on nüüd hakatud noorte jalgpallimeeste kasvatamisele suuremat rõhku panema. Võib loota, et ka noorte ettevalmistamisel püütakse leida avaramaid võimalusi. Ükski internatsionaal ei saa pühast vaimust, vaid tal peab olema ettevalmistus, mis algab juba 12—15-aastaselt.

Joon. 3.

Rahustab närve
ja edustab tööd!

AHTO TURIST KULDMEDAL

ETK TUBAKATEHAS

Chicago Tribune'i karikas läks..

Tartu NMKÜ kaotas 6. veebruaril oma kodulinna Riia Startsi vastu Balti riikide korpalli-finaalis 22:26, juhtides poolajal 12:9. Startsi võitis tagasi Riiga, võttes jäävalt kaasa Chicago Tribune'i karika.

See on igatahes kõvaks löögiks meie käsipalliperlele ja tunnistab veelkord, et Eesti ei saa enam kiidelda oma korpallitaseme kõrgusega, nagu ta seda võis vast veel 1932. aastal.

Läti on näidanud kaheksa aasta jooksul, et ta omab paremaid üksikmeeskondi kui Eesti, kuna ta on karika võitnud kaheksast korrast kuus, seega tunduva ülekaaluga.

Karikavõitjaks on olnud Läti seitsmest Latviias Jaunatne, Riia IKS, Riia ASK ja Riia Startsi; Eesti meeskondadest Russ ja Tall. Kalev. Nüüdne lätlaste vastane Tartu NMKÜ on olnud karikafinalist neli korda, kaotades kõik võistlused napilt: 1932. a. Riia IKS vastu võitis viimane alles teisel liisaja 17 punktiga; 1935. a. Tartus kaotasid tartlased Startsi vastu 5 punktiga; 1936. a. Riias Stratsi vastu kaotati 2 punktiga; nüüd, jällegi Tartus, 4 punktiga.

Ikka on tartlastele olnud viimased 5 minutit saatuslikud. Mängijatel kaob just siis närvi ja tehakse siis tulise peaga mõni suur taktikaline viga.

Startsi selle vastu on teinud suurepärase lõpuspurdi just viimastel minutitel. Näitena võiks tuua peagu kõik ta mängud Riia paremate meeskondade vastu, isegi Läti meistri vastu, keda ta ikka suudab võita viimasel minutil. Näit. läinud aastal U. S. Läti tsooni finaalis juhtis U. S. Startsi vastu pool minutit enne mängu lõppu 3 punktiga ja U. S. kaotas lõpuks 1 punktiga! Startsi korpallivõistluste ajalugu on täis neid juhtumeid.

Startsi omab kehalise materjali poolest tugeva, sitke ja vastupidava meeskonna ja selle kõrval tubli võistlusvaimu, mis on tegelikult nende võidu pandiks. Peale selle on nende visked parimad, mida üldse soovida võib. Igatahes meeskond, kellega ei tohi naljatada ja keda ei tohi võtta üleolevalt.

Ja selle õnge satuvad ikka tartlased. Nad loodavad suurt võitu ja kui tagajärg püsib väikesena, tekib pettumus ja meelehärm. Ma isiklikult ei ole veel näinud nii närvilist võistlust kui oli viimane finaali. Isegi olümpia-kohtamine prantslastega oli selle kõrval rahu ise. Meie kaotasime 16 punkti kindlast viisest korvi alt ja 10 väbavisket realiseeriti ainult 4. Igatahes tartlaste hea viskevõime juures on see andestamatu.

Tartlased oleksid pidanud teisel poolajal muutma

mängutaktikat — loobuma kiirest mängust ja vaheldama seda täpse, kindla ja rahuliku mänguga. Nad tegid seda vaid 4 minutit ja siis juhusliku korvi järele lätlaste kasuks algas jälle hirmus kihutamine ja „õnneviskamine“ ning lõppes „peaga vastu seina jooksmisega“.

Tartlased kaotavad suurtes mängudes sageli pea, iseäranis siis, kui võistlus nõuab püsivust kuni mängu lõpuni. See on ka seletatav, kuna tartlastel on seljataga 14 tugevat võitu ja kõikide vastastega on hakkama saanud võrdlemisi kergelt. Igatahes teise poolaja 10 minutil on ikka jäme ots olnud lätlaste käes ja kui punktide vahe suur, siis teevad tartlased punktide vahe veel suuremaks.

Ja äkki tuleb vastane, kes pidurdab mängu. See on loomulik, et see häirib — kuid head mängijad ei tohiks olla nii naiivsed, et lubavad end üllatada.

Niisugusest olukorrast aitab välja vaid tugev konkurent. Meil on puudunud see konkurent juba 2 aastat, kuna Tallinna meeskonnad mitmel põhjusel on harilikult tasemelt langenud. Riia meeskonnad võivad üksteist vaid paaripunktilise vahega. Meil Eestis ulatub see vahe paarikümne punktini.

Tartu tahab seepärast mängu panna Tartu-Riia vahelisteks võistlusteks karika, et võimaldada mängijatele paremaid võistluskogemusi.

Kaotus aga lätlastele ei tohi meie tuju langetada, vaid kogu Eesti käsipalli pere peab kaasa aitama käsipalli taseme tõstmiseks.

Võistlust juhtisid esmakordselt kaks Läti kohtunikku. Mängiti ka uute rahvusvaheliste määruste järele, mis meie omadest vast niipalju lahku lähevad, et meeskondadele ei anta „aega maha“ puhkamiseks.

Läti kohtunikud olid igati korrektsed ja püüdsid olla erapoletud, ehkki mõnes küsimuses juhtus ka arusaamatusi.

Tartlaste kapteni andeksandmata veaks oli, et ta hakkas pisiasjade pärast Läti kohtunikuga vaidlema, kuna ta oleks pidanud teadma, et kohtunikuga kauplemine toob meeskonnale kaotuse.

Selle kauplemise tagajärjel Tartule visati 5 punkti ja mängu käik ja lõpp oleks olnud hoopis teine, kui lätlased poleks saanud segadust kasutada ja kerge vaevaga saavutada need 5 punkti.

Rõõmustavaks nähteks oli ASK võit Startsi üle. Sellega on Eesti käsipalliperlele lisandunud juure uus meeskond, kellel ees hea tulevik. H. Niiler.

Meie vabriku riided on ilusad, vastupidavad ja odavad, seepärast iga sportlase kannab ainult

„KEILA RIIDEST“

valmistatud ülikonda.

**Keila Villaketramise
ja kudumise tööstus**

Tallinn, Soo tänn. 27. tel. 461-01 ja
438-35

Kõige vanem kodumaa kindlustuseettevõtte

„EKS-MAJA“

asutatud 1866. a.

Tule-, elu-, noorte-, murdvarguse-, klaasi- ja koduloomade-
kindlustused

Juhatas ja peakontor: Harju tän. 45, tel. 478-08

POKSIPÕISID

Sports ei tohi olla poliitika vaheseinu, — ütleme vähemalt meie, eestlased, kui alljärgneva kirjutuse sissejuhatuseks tsiteerime Adolf Hitleri tema raamatust „Mein Kampf“:

„Pole olemas teist sporti, mis samal määral edendaks ründevoimu, nõuaks välkkiiret otsustusvõimet, kasvataks keha terasetaolisele painduvusele.“

Kuidas käis see mõne aasta eest, kui tänaval kaks poissi kakles? Üks jagas jalahoopet ja tagus metsikult, teine küünistas, hammustas või sülitas, nii nagu see talle näis kasulikumana. Tänapäeval käib vasaksirge rahatasku pihta, mis muudab kõik seal olevad asjad vahetuskõlbmatuiks, või antakse lühikese teesklemise järele maksahaak, nii et üllatunud vastasel lendab majavõti püksitaskust. Enam ei lööda rusikas käega, millesse on põjal kramplikult pigistatud — kole vaadata —, vaid virutatakse pingutusest valged sõrmenulgid teisele k.o.-kohtadesse, nii et aina suitseb. Võideldakse avalikus võitluses kõigi poksikunsti reeglite kohaselt fairilt, rüütellikult, võrdsete relvadega. Metsikule maasvõitlusele jala tahapanemisega ja asjade katkirebimisega on järgnenud reeglitekohane, tõsine, mehine poksivõistlus.

See on paljude koolide suur teene, et nad on juhtinud poisi loomuliku võitluse- ja kakluse

poksikinnastesse. Eriti järeleaimamisväärikena peab mainima hiljuti Berliini spordipalees korraldatud propagandõhtut kaheteistkümmetuhande vaimustatud õpilase ees.

Enne tõestati poistele, et kehaliselt nõrgem võib küllaldase tehnika ja taktika omamisega olla üle ka paksemast ja suuremast, siis näitasid õpilased tahmastatud poksikinnastega ära kohad, kus iga poksija on „surelik“, ning lõpuks juhiti tähelepanu ka neile kehaosadele, kuhu lüüa ei tohi.

Pärast seda, kui oli veenvalt näidatud kõigile neile õpihimulistele, kes nii ülal rõdudel kui ka parketil tõmbasid käsi rusikasse ja tegid sisemiselt kaasa, et õige poksi juure kuulub ka kõiehüppamine, poksivõimlemine kõigi oma löökidega, varjupoks ja punktidehindamise „mõistatuse“ lahendamine, läksid alguses noortepaarid, pärast suured poksijad, parimad asjaarmastajad, mõõride vahele. Poistel hakkasid silmad särama. See oli vast midagi! Ennast varjata, kaitsta, ja sealjuures veel teisele „anda“! Vaevalt on Mineril, Arenzil, Rungel või Vogtil, kes esinesid sel õhtul, olnud nende senistel võistlustel tänuväärne ja rahulolevamat publikut. Ja see poolehoid, see avalik rõõm ei kuulunud ainult neile ja nende löögivalmide teotsemisele, vaid ka agaratele spordijuhtidele, kes istusid esimeses reas ning kellest arvati, et nad tunnevad spordis ainult valemeid.

Ei ole üleliigne ka meil, Eestis, korraldada sää-
rast omapärast poksiohtut.

Õpetajate-instruktorite aparatuurist

Juba peagu aasta, alates 1. a. 15. maist, on meie spordiliikumise ja arendamise teenistuses peagu täieline erialade õpetajate-treenerite ja maakondade spordiinstruktorite kaader. Nüüd on tegevusest kujunenud enam-vähem selge pilt, mispärast pole üleliigne siinkohal tutvustada, kuidas töötab meie treenerite-instruktorite aparatuur.

Algame kirjutust sellega, et eelkõige tutvustame kõiki neid, kes kuuluvad üldnimetatud aparatuuri koosseisu. Kogu aparatuuri peajuhiks on nende ridade kirjutajana spordiinspektori nimetust kandev teie alandlik treener A. Kolmpere. Järgmisena tuleks nimetada noorte juhti G. Kalkuni ning edasi erialade treene-rid-õpetajaid, kelleks on järgmised isikud: võimlemine — E. Idla, maadlus — N. Kursman, poks — N. Maatsoo, kergejõustik — E. Tamm, käsipall — H. Niiler, tennis ja iluuisutamine — E. Hiio, jalgpall — E. Saar (alul B. Rein, kes edaspidi töötab ainult suvekuudel Tallinnas) ja 1. jaanuarist on seni värskeima ametisse palgatud tõste-õpetaja A. Müll. Maakonna-instruktorid on arvult 11: Harjumaa — A. Kuk, Virumaa — O. Topman, Tartumaa — Erich Lukin, Põlva — O. Karmo, Võrumaa — N. Sillar, Valgamaa — P. Nõo, Viljandimaa — V. Kalam, Järvamaa — A. Anier, Pärnumaa — J. Tamm, Saaremaa — E. Tuhk ja Läänemaa — R. Kasikov.

Osad aladel veel puuduvad õpetajad, näiteks suusatamises, jäähokis, kiiruisutamises jne. Eeskätt pole selleks veel raha ja teiseks ei ole nendel aladel treenerit kõige hädalisemalt veel vaja. Suusatamises on pealegi veel üle saadud nii, et kokkuleppel kaitseliidu staabiga on kesklit suusatamise treeneri jaoks ette nähtud töötasu (500 kr.) kaitseliidule üle annud ja viimase poolt palgatud treener soomlane T. Nykkanen õpetab suusatamist üldiselt kõigile. Väike lõhe on veel maakonna-instruktorite suhtes. Tundub nimelt, et Virumaa kohta on ühest insruktorist vähe. Edaspidi on sihiks, et Virumaale palgatakse veel üks instruktor, kes asuks tööle Rakvere poolset Virumaal, misjuures kummagi instruktorigi tööpiirkonnad jagatakse Aseri-Sonda-Mustvee raudteega.

Mis on seni tehtud?

Tahaksin õieti puudutada ainult läinud aasta tööd, kuid töö iseloom kõikidel on siiski sarnane, et ta ulatub otsaga ka käesolevasse aastasse.

Esimesel tööaastal oli aparatuur alles loomisel, seetõttu töö raskem. Olen püüdnud tööd nii juhtida ja koordineerida, et erialade õpetajad eeskätt saaksid tutvavaks kõigi maakondadega. Sellele n.-ü. tutvunemisringreisile kulus pool aastat, misjuures need, kes olümpia tõttu olid takistatud, ja need, kes hiljem ametisse palgatud, jätkavad tutvunemisreisi veel käesoleval aastal.

Õpetajad viibisid kohtadel 2—6 päeva ja olid kohustatud selle aja vältel ka tööd tegema. Igauks mõistab, et nii lühikese kohalviibimise ajaga ei saadud palju ära teha, kuid iga õpetaja sai tutvuda kohapealsete oludega, leida materjali edaspidiseks tegevuseks, alustada ka kursusi, nii et kõigi järgi suudeti teha kokkuvõtte, mida kuskil vaja on teha ja kuidas spordiliikumise olukord on kogu maal.

Vast kõige raskemaks kujunes töö alustamine noortejuhil G. Kalkunil. Polnud ju õieti veel midagi olemas. Kalkun oli sunnitud alustama organiseerimisega. Tegiti esmalt 1½-kuise ringreisi, mille kokkuvõttena sel-

gus, et on tarvis moodustada noortejuhide kaader. Esimesed noorte spordijuhtide kursused korraldati 19.—30. augustini Kosel ja neist võttis osa 54 isikut. Kuid see veel ei kaotanud noorte spordijuhtide põuda. Ühtlasi ilmnes, et kogu maa kohta kursuste korraldamine ainult ühes kohas ei anna soovitud tagajärki — neile ei koodu palju kursante. Sellepärast tuli üle minna teisele moodusele — kursuste korraldamisele ringkondade kaupa. Moodustati kuus ringkonda ja osas nendest on nüüd kursused juba korraldatud ja peab ütlema mitmekordselt suurema eduga.

Raskusi oli G. Kalkunil veel sellepärast, et alul ei olnud teada, kuidas haridusministeerium tahab rõhku panna noorte kasvatamisele. Nüüd on aga saavutatud täieline kontakt ja töö võib areneda libedamat rada.

Noortejuhil G. Kalkunil peamiseks ülesanneteks on:

1. Noorte-spordi põhimõtete elustamine ja süvendamine, milleks tuleb pidada loenguid, raadiokõnesid, süvendada isiklikku kontakti kohapealsete noorte juhtidega, avaldada kirjutusi ja tulevikus leida teed noortele spordiliteratuuri saamiseks.

2. Noorte spordiliikumise tegelik organiseerimine. Siia kuulub eeskätt kursuste korraldamine. Kui kavas ettenähtult on noorte spordijuhtide kursused kuues ringkonnas läbi viidud, siis saame ümmarguselt 300 juhti. Kuid suvel tuleb kursusi veelgi rohkem korraldada, kas või koguni maakondade kaupa. Kuna kõigil kursustel esinevad ka kõik erialade õpetajad, siis viimaste töö muutub küll kurnavaks, kuid praegusel momendil sellega arvestada ei saa. Edasi on tarvis luua noorte spordiliikumete juhtimise keskkohad, milleks tulevikus kujuneb Spordi Kesklidu noorte (SKN) juhatus koos nõukoguga. Samuti nõuab suurt vaeva kogu noorte spordi-aparatuuri korraldamine.

3. Koostöö SKN juhatusega. See on juba rohkem kantsleilik töö (kodukordade, määruste jne. koostamine, noorte päevade korraldamine jne.).

4. Muu töö selgub SKN organisatsiooni tegevusse asumisega. On arvata, et nimetatud organisatsioonist edaspidi kujuneb midagi eriliidu taolist.

Ülaltoodu oleks üldjoontes noortejuhil ülesannetesse puutuvat. Väärarusaamisi on olnud eriala-õpetajate kasutamise kohta. Paljudest kohtadest on avaldatud soovi, et eriala-õpetajad tuleksid nende juure pikemaks ajaks (2—4 nädalat). Seda soovi pole praegu võimalik täita. Et kõigil oleks selge, mis on eriala-õpetajate ülesanded, selleks avaldame nad siinkohal:

1. Spordi Kesklidu, eriliitude ja maakonnaliitude poolt korraldatavatel juhtide ja erialade kursustel oma ala õpetamine.

2. Oma eriala juhtimine üleriiklikult ja suuremate ürituste ettevalmistamine.

3. Oma eriala hooldajate võrgu loomine ja hooldajatega pideva kontakti pidamine.

4. Oma erialal käsiraamatute, konspektide ja õpetabelite koostamine.

5. Võistlusspordi aladel rahvusmeeskondade ettevalmistamine, kohtunike instrueerimine ja oma eriala propaganda.

Peale nende ülesannete on eriala-õpetajad läinud aastal teiste ülesannetena teostanud: 1) tutvunemis-

ringreise, 2) pidanud loenguid olümpiamängude kohta, 3) algatanud kohtadel kursusi, 4) annud juhtnööre treeninguks vanematele sportlastele, 5) selgitanud koh-tunikele ja juhtidele määrusi, 6) otsinud endile koh-tadel asetäitjad, kes nende tööd on edasi juhtinud õpe-taja lahkunult jne. Real õpetajail oli veel suureks tööks olümpia-ettevalmistus.

Mida räägivad erialaõpetajad oma tähelepaneku-tena??

On tunda, et spordiliikumine meil on olemas, kuid paljudes keskustes pole ta veel selline nagu peaks olema. Puuduvad kohapealsed juhid. Seltsid kiratsevad majanduslikult, neil pole ruume, spordiabinõusid jne. Palju on tehtud juhuslikku tööd, mis ilmneb sel-les, et mitmel alal on erinevad koolid. Näiteks poksis erinevad Tartu ja Narva koolid Tallinna omast ja ka üksteisest. Koolide ühtlustamine tuleb läbi viia. Asja-tundlike juhtide puudusest hakkame üle saama nen-dele korraldatud ja veel korraldatavate kursustega.

Mida tuleks edasi teha?

Teatud ajajärgude järele korraldan kõigi eriala-õpetajate ühised nõupidamised, et läbi arutada, mida tehtud ja mida tuleks teha. Üldine arvamus on, et praegu on kõigele põhja panemine, kuid selle kõrval on juba tunda, et tegevus elavneb igal pool. Inimesed on innukalt töö juures. Oleme aru saanud, et erialade-õpetajad peavad tulevikus pikemat aega koha peal vii-bima. Selleks võtame tähtsamad kohad, kus juba massi olemas, ja laseme õpetajaid koha peal viibida mitte alla nädala, edaspidi koguni ühe kuu. Tuleb va-lida just suuremad keskused, sest kõiki rahuldada ei saa. Kohti on ju mitu sada, ja kui igapäev viibiks õpetaja kas või ainult 2 päeva, ei jääks aastast midagi üle. Väiksemates keskustes peavad erialade-õpetajaid asen-dama maakonna-instruktorid ja kohapealsed kursused lõpetanud vanemad sportlased.

Tulevikus tuleks korraldada asja nii, et kui näi-teks N. Kursman sõidab Viljandisse, et seal peatuda pikemat aega, siis koguneksid Viljandisse ka ümber-kaudsete keskuste juhid, kes siin kõike kuulnud-nähtut edasi annaksid oma ringkonnas. Teinekord sõidaks Viljandisse näiteks E. Tamm ja siis tuleksid jällegi kokku ka ümberkaudsed spordijuhid. Raskus võib tekkida selles mõttes, kas need juhid saavad nii sa-geli kokku tulla igakord, kui Viljandisse sõidab mõni eriala-treener. Sellepärast oleks väga soovitatav, et näi-teks Suure-Jaanis või mujal oleks iga ala peale oma erijuht. Seda tahame praegu läbi viia.

Lõpuks räägime veel maakonna-instruktoritest.

Neid on nüüd igas maakonnas vähemalt üks, kuid

ainult neist on koha peal töötanud juba aastaid. Ülejäänud seitse on alles värsked. Sellepärast on vii-mastel esimeseks ülesandeks sama, mis eriala-õpetajail, s. o. tutvunemine maakonnaga. Instruktoritel on selle ülesande läbiviimine raskem, sest nende sõidu- ja muid kulusid ei tasu keskkliit, vaid instruktor peab ootama, kuni teda mõni organisatsioon välja kutsub, kes siis ise kannab sõidu- ja korterikulud. Maakondades on aga seltsid vaesed ja ka maakonnaliitudel pole võima-lust oma kulud instruktooreid igasse poole saata. Siiski, sõltuvalt endaalgatusest ja muust, on instruktorid oma maakondadega enam-vähem tutvunenud, misjuures suuresti on abistanud kaitseliit.

Maakonna spordiinstruktoriga ülesanded on:

1. Korraldada kursusi järgmistel aladel: suvel — ujumine, kergejõustik, käsipall ja võimlemine; talvel — raskejõustik, võimlemine, suusatamine ja käsipall. Peale selle on soovitatav, et kui instruktor tunneb ka mõnda teist ala, ta ka selles annaks kursusi, kui leiab aega. Instruktori suhtes asume seisukohal, et ta ei pea igal alal olema spets, kuid ta peab ala niipalju tundma, et võib seda õpetada. Instruktori teadmisi täiendatakse järjest.

2. Korraldada maakonnaliidu ülesandel maakonna instrueerimist, spordipropagandat jne.

3. Sporttehnilise töö kõrval peab instruktor olema ka sportlaste ja noorsoo kasvataja, olles neile eesku-juks oma isikuga.

4. Töötama neil juhustel, mida koordineerib spordi-inspektor.

5. Osa võtma täienduskursustest.

Instruktorid on maakonnaliitude käsituses, kes korraldavad nende tööd ja peavad kontrolli. Tegutseda võib ta ainult oma maakonna piirides. Tehniliseks ju-hiks instruktoritele on spordiinspektor kas otseselt või eriala-õpetajate kaudu. S. t., et instruktor peab õpe-tama kõike nii, nagu ta on saanud näpunäiteid ja juht-nööre eriala-õpetajailt. Ühtlasi instruktor kontrollib, et kohapealsed juhid õpetaksid samuti. Seega luuakse koo-lide ja stiilide ühtlus üle kogu maa.

Lõpusõnana võiks ütelda, et õpetajate-instruktorite aparatuur on veel noor, kuid lühikese aja vältel on saavutatud tagajärgi ja edu. Peaasi: töö on ratsionaal-ne ja selles puudub juhuslikkuse element. Praegu teh-tava töö täistulemusi saame näha 1938. a. Teistel Eesti Mängudel. Samuti võib uskuda, et Tokio olümpia-mängudele võime saata veel parema meeskonna kui Berliini.

O-ü. Riieturite Ühiskaubamaja

R. Ü. K.

Tallinn, S. Karja 19.

Telefon 455-70.

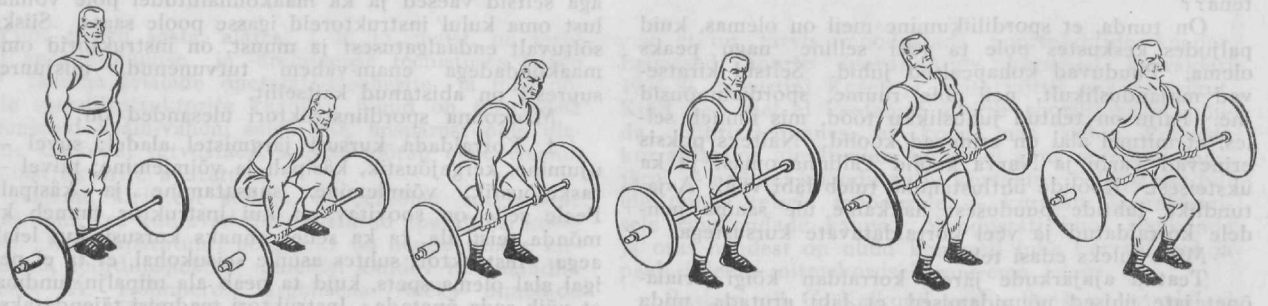
Tartu, Aleksandri 5.

Telefon 16-20.

Soovitab kõrgeväärtuslikke uudismustreid kodumaa ja inglise vabrikute riideist.

MEHED, KA

A. M.
Eesti tõ

Joon. 1.

Joon. 2.

Joon. 3.

Joon. 4.

Joon. 5.

Joon. 6.

KUIDAS SURUTAKSE.

1. Algeis kangi juure asunult — n.ü. sõduri valvelseisak. Jalasääred on kangist eemal 10—15 sm ja rööbiti kangiga.

2. Algasend kangi haaramiseks. Jalad asetsevad üksteisest umbes 40 sm kaugusel, põlvedest kõverdatud. Väljasirutatud käed haaravad kangi õlgade lai-

selt, misjuures kõik sõrmed, ka põial, on pöördud ühele poole kangi — väljaspoole. Kere on painutatud ettepoole. Vaade on suunatud otse ette pörandale.

3. Kangi maast rebimine toimub jalgade ja selja sirutamisega püstasendisse. Käed püsivad täiesti sirgetena.

4. Kang on tõstetud üle põlvede kõrguse. Käed on ikka veel välja sirutatud.

5. Kangi rebitud kehavaagna kõrgusele algab käte kõverdamine küünarnukidest, misjuures rinna väljasirutamise tõttu õlad liiguvad veidi tahapoole. Jalad sirgnevad keha püstisema asendi tõttu.

6. Kang on tõusnud niute kõrgusele. Algab jalgade kõverdamine väikeseks kükiks, mille tagajärjel...

Tõstesporti võib pidada Eesti rahvapäraseimaks spordialaks. Küll ei saa ütelda, et eestlased oleksid raudkangi tõstnud ei tea kui vanast ajast saadik, kuid vanasti võisime tõstesporti all mõista kivi tõstmist. Sellest on jäljed jäänud ka Kalevipoja lugulauludesse ja sellest annavad tunnistust ka meie rahvapärased mängud.

Moodsa spordiliikumise tungimisega Eestisse võttis ka tõstesport teise kuju. Kivide asemel hakati tõstma raudpomme ja hiljem tõstekangi. Kui Eesti spordiajaloo vanust hinnatakse umbes poolesajale aastale, siis võib lisada, et peagu kõik meie spordipioneerid olid tõstjad. Tol ajal oli täiesti mõistetav, et iga tugev mees pidi tõstma. Tõstesportis saavutasid eestlased ka oma esimese kuulsuse. Meenutagem Peterburi Kalevi ajajärku meie raskejõustikus. Kogu laia Venemaa kohta oli peajagu teistest tugevamaks tõstesportikantsiks eestlaste asutatud Peterburi Kalev.

Veidi uemast ajast oli suureks tõstesporti kujus Alfred Neuland, kes oma maailmarekordidega pani imetlema kogu maailma. Tema oli ka see, kes tõi Eestile esimese olümpia-kuldmedali — Antwerpenis 1920. aastal. Varsti pärast seda võis Eesti end nimetada maailma parimaks tõstesporti-rahvuseks, kui läinud aastakümne alul Tallinnas korraldatud maailmavõistlustel Eesti jäi kõigile rahvustele võitmatuks. Hiljem pidime küll oma hegemoonia üle andma teistele rahvustele, kuid tõstesport on jäänud siiski meie ainukeseks alaks, milles olümpiamängudel alati on toodud vähemalt üks medal, kui aga on esinenud meie tõstjaid.

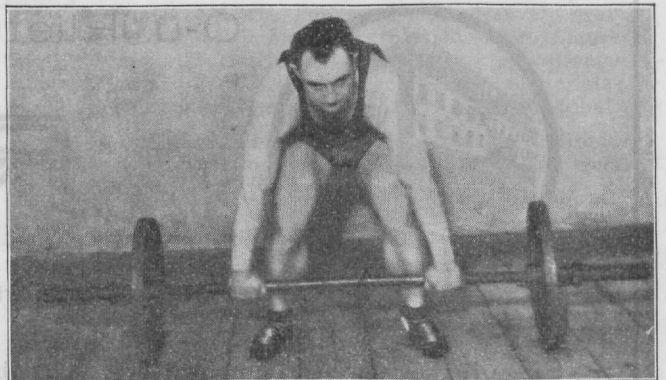
Viimasel ajal pole aga Eesti siiski suutnud teiste rahvastega sammu pidada. Meist tagapool on küll veel palju rahvaid, kuid meie ise ei küüni tõstesportis juhtivate riikide tasemele.

Nüüd on raskejõustikuliit alustanud hoogtööd meie tõstesporti viimiseks tagasi rahvusvahelisse tippklassi. Esimeseks sammuks ses suunas on laialdase tõstesportlaste kaadri saamine, kelle seast võiks võrsuda uusi suurklassi mehi.

Üheks suureks takistuseks uute tõstjate võrsumisel on olnud tõstesporti õpetuse puudumine. Sellest ülesaamiseks on mulle tehtud ülesandeks õpetuse koostamine. Selle tööga alustame E. Spordilehe käesolevast numbrist.

Ilmuma hakkav tõstesporti õpetus on eeskätt mõeldud noortele ja algajatele, kuid ka vanemad tõstjad võivad sellest ammutada nii mõndki kasulikku.

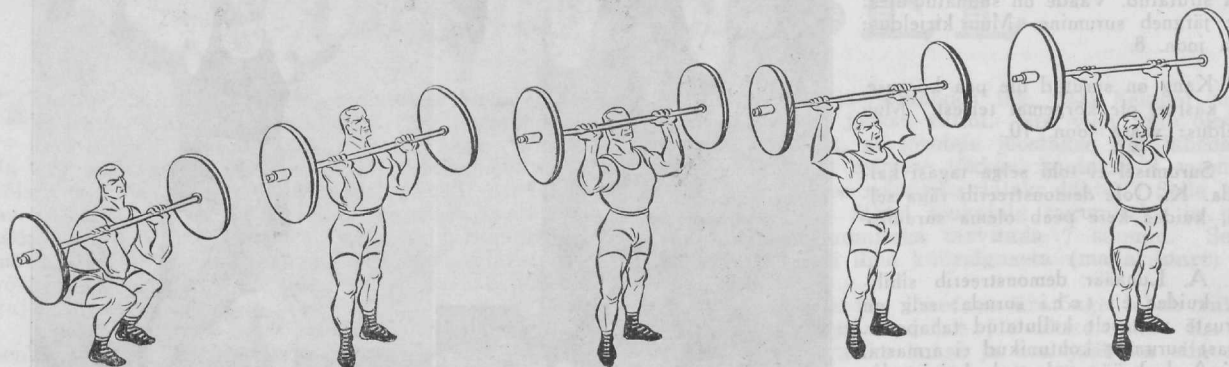
Eeskätt leiab avaldamist kõigi tõsteliikide sooritamise kirjeldus ning hiljem järgnevad ettevalmistus ja treening. Kirjutuse juure toodud joonised on vastavate näpunäidete järgi valmistanud J. Jensen ja fotod J. Kalm. Nendele poseerimisel on abiks olnud meie kõigi kaalude parimad tõstjad, eesotsas meie viluunuma tõstja A. Luhaääriga.

1. Algasend kangi haaramiseks, vaadatuna otse eest. Tõstja asetseb just keskpäika kangi. Muu kirjeldus: vaata joon. 2. (Teised pildid lhk. 42.)

LANGI JUURE!

ÄÄLL,
steöpetaja

Joon. 7.

Joon. 8.

Joon. 9.

Joon. 10.

Joon. 11.

7. ...kere vajub kangi alla ja kang osutub rinnale tõstetuks. Samal ajal pöörduvad käed randmeist järsu liigutusega rinna poole.

8. Jalad sirutatakse välja — keha tõuseb püstasendisse. Kang asetseb rinnal, viimast kergelt puudutades. Käsivarre lihased on pingutatud seisundis ja sõrmed hoiavad kangi kõvasti. Enne su-

rumise algmomenti peab kang rinnal peatuma vähemalt 3 sekundit.

9. Kang surutakse rinnalt aeglaselt üles, misjuures keha jääb liikumatult sirgeks. Vaade on suunatud otse ette.

10. Kang on jõudnud üle pea kõrguse. Kangi liikumine toimub ühtlaselt, sujuvalt ja ilma peatusteta. Seejuures ei tohi üht kätt enne kõrgemale suruda kui teist.

11. Kang on üles surutud väljasirutatud kätele. Keha seis on sirge, vaade otse ette. Selles asendis peab püsima seni, kuni kohtunik annab märku kangi allalaskmiseks.

Kangi allalaskmine toimub alul rinnale ja siis pikkamisi põrandale. Mitte loopida kangi! — seda võtku endale põhimõtteks iga tõstja.

Kahe käega surumine

Kahe käega surumise õppimiseks võtku algajad tõstjad kangi algraskuseks kuni pool oma kehakaalu raskusest. Selle raskusega harjutades õpitage seni, kuni rinnalt kangi ülessurumisel keha seis on muutunud täiesti kindlaks ja tõste sooritamise liigutused toimuvad mehaaniliselt.

Kahe käega surumise tõste koosneb kahest võttest:

- a) tõstekangi maast rinnale võtmine,
- b) tõstekangi rinnalt ülessurumine väljasirutatud kätele.

Esimene võte

Määrus ütleb p. „a“ kohta:

Tõstekang peab tema algasendist maast rinnale viidama ilma peatusteta, nii et kang enne rinnale jõudmist ei puudutaks allpool rinda asetsevat kehaosi.

1. Tõste esimese võtte sooritamisele asudes lähineda tõstekangile otsejoones keskk kohta nii, et jalasäärred jääksid 10—15 sm kangist eemale. Asetada jalad umbes 40 sm laiuksle, rööbiti kangiga. Võtta kindel seis keha tasakaalu hoidmiseks. Haarata õlgade laiusest kangist mõlema käega kinni, misjuures sõrmed ühes pöidlaga oleksid pöördud ühele poole kangi ja kang asetseks kindlalt peos. Samal ajal kõverdada jalad põlvist ja painutada kere ettepoole.

2. Tõstekangi maast lahtirebimine toimub jalgade ja selja sirutamisega püstasendisse, misjuures käed püsivad sirgetena. On tõstekang jõudnud üle põlvede kõrguse, toimub käte tõmme kangi ülespoole viimiseks, samal ajal liiguvad õlad tahapoole, mille läbi rind välja rebitakse ette välja. Ühtlasi toimub ka põlvede kõverduus väikeseks kükiks, mille tagajärjel keha vajub alla-

poole ja tõstekang jõuab rinna kõrgusele. Nüüd pöörduvad käed randmest järsu liigutusega rinna poole ja tõstekang asetseki rinnal. Jalad sirgnevad ja keha tõuseb püstasendisse.

Märkus: Kangi rinnale viimisel liigub kang sirgjooneliselt, s. o. kangi liikumise tee peab jäädvustama meile kujuteldava sirgjoone — maast kuni rinnal peatumiseni.

Teine võte

Määrus ütleb p. „b“ kohta:

Tõstekang surutakse rinnalt väljasirutatud kätele üles hoogu andmata aeglaselt ja sujuvalt, misjuures keha asend jääb liikumatuks.

Tõste p. „b“ teostamise nõuded on:

Tõstekang asetseb rinnal, viimast kergelt puudutades. Käsivarre lihased on pingutatud seisundis ja sõrmed pigistavad-hoiavad kangist kõvasti kinni. Kangi rinnale jõudmise momendist kuni kangi ülessurumise algmomentini peatub kang rinnal vähemalt kolm sekundit.

Kehaasend püsib kangi ülessurumise vältel liikumatult-sirgelt, s. o. sõduri valvelseisaku nõuetele vastavalt ja vaade on sunnitud otse ette. Kangi ülessurumise algamisel ei või olla vähematki hooandmist ja surumise kestvusel mingisuguseid peatusi.

Samuti ei tohi üht kätt ennem üles suruda kui teist, vaid mõlemad käed tõusevad aeglaselt, sujuvalt ja ühtlaselt.

E. Spordilehe järgmises numbris kirjutus ja piltide seeria kahe käega rebimise kohta.

A. Luhaäär ja K. Oole demonstreerivad tõstmist

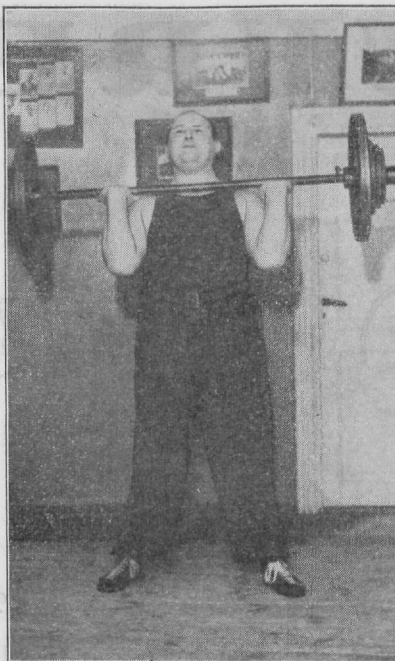
2. Kang on tõstetud rinnale ja keha välja sirutatud. Vaade on suunatud üles: kohe järgneb surumine. Muu kirjeldus: vaata joon. 8.

3. Kang on surutud üle pea kõrguse. Üks käsi ei ole kõrgemal teisest. Muu kirjeldus: vaata joon. 10.

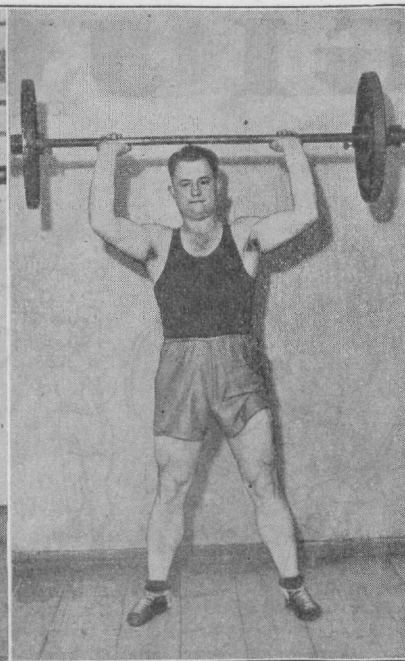
4. Surumisel ei tohi selga tagasi kallutada. K. Oole demonstreerib väga selgesti, kuidas kere peab olema surumise ajal.

5. A. Luhaäär demonstreerib sihilikult, kuidas ei tohi suruda: selg on määruste vastaselt kallutatud tahapoole. Säärast surumist kohtunikud ei armasta, kuigi A. Luhaääre selg pole kuigi palju tagasi kallutatud.

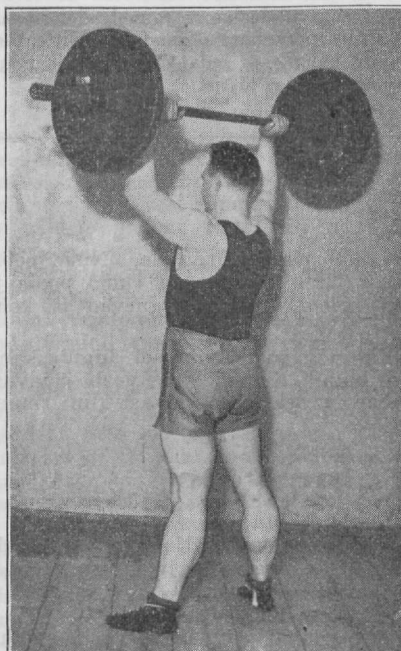
6. Kang on üles surutud väljasirutatud kätele. Tõstja ootab märguannet kangi allalaskmiseks. Muu kirjeldus: vaata joon. 11.

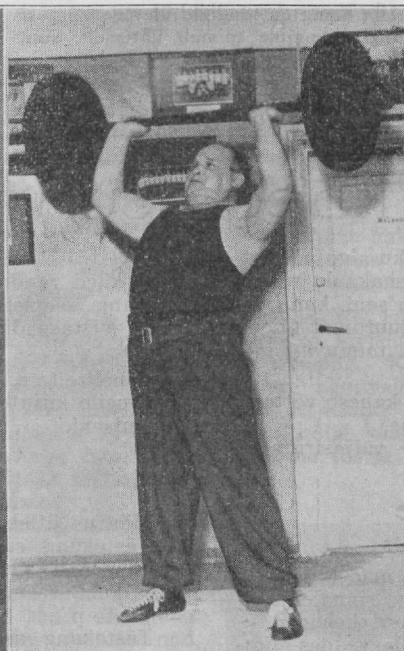
Pilt 2.

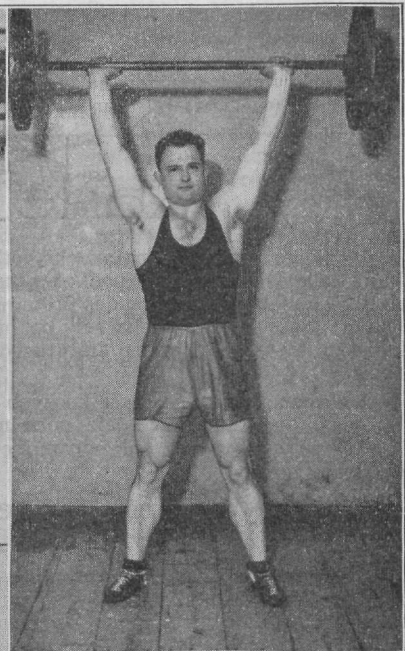
Pilt 3.

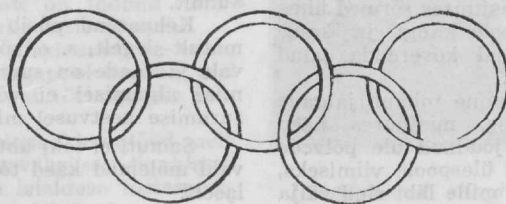
Pilt 4.

Pilt 5.

Pilt 6.

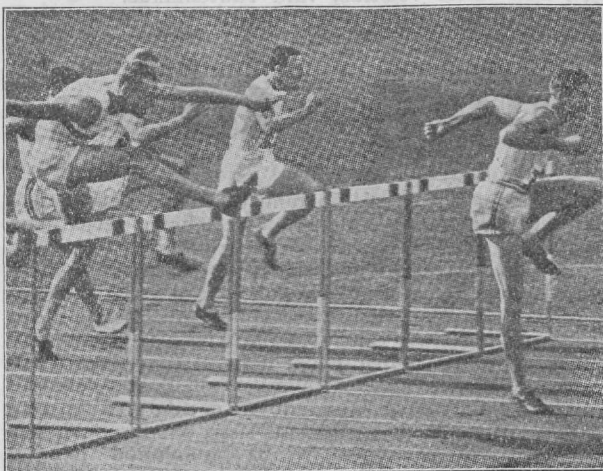

MIS PUUDUB ÜHEL, MIS TEISEL

Tõkkejooks eksisteerib meie võistluste kavades väga vähe — osavõtjaid on niivõrd vähe, et ainult esivõistlustel näeme kõike kuut rada täidetult. Ja kui lühemat tõkkejooksu leidub veelgi suuremates võistluskavades, siis pikemat näeme ainult esivõistlustel. Pikema suhtes tuleks jõuda selgusele, kas harrastada seda või mitte, sest praeguses olukorras pole mõtet kellelgi spetsialiseeruda sellele väheesinevale võistlusele, aga ilma selleta vähemalt keskpärastki tagajärge saavutada näib võimatu.

Isiklikult arvan, et võistluste korraldajail tuleks senisest enam tähelepanu osutada tõkkejooksule. Pikema tõkkejooksu võiks asendada ka 200 m tõkkejooksuga, mille vastu noorte ja algajate hulgas on suur huvi. 200 ja 400 m tõkkejooksudes on pealegi madalamad tõkkes, mis algajatele teeb asja lihtsamaks. Aegamööda võime kasvatada huvi ka klassilise pika tõkkejooksu (400 m) vastu, mis lõppude lõpuks meie põhiomadustele on vastavam kui lühike, purskavat sprinti vajav 110 m. Tõkkejooks näib olevat meie kergejõustikus tardunud, mis õieti tähendab aga vähjakäiku. Ei saa nimetada ühtki klassiga tõkkejooksjat. J. Toomrest aastaid tagasi näis arenevat suurte võimetega mees, kuid mees läks loorbereid lõikama uutelt ja parematelt rohumaadelt. G. Beckmanile näib tõkkejooks olevat kõrvalalaks. Noorte hulgas on siiski mõningaid vägagi heade eeldustega poisse, kellest aastatega ja energilise töö järel võiks arendada mehi sellele kaunile, kuid meil vaeslapseks jäänud alale.

Tehnilisest küljest oleks tõkkejooksu kohta ütelda paljugi, siinkohal piirdun aga ainult kardinaalvea märkimisega. See on, et tõkkelt allatulekul maandatakse liiga kaugele. Seetõttu on märgata seisakut esimesel sammul pärast tõket, sest vaba jalg, mis peab otsekohe minema uuele sammule, vajub alla ja osutub vajaliseks uus, põhjusega põlvetoetmine. Vaata pilt 1: olümpiavõitja Forest Townsi' vigadeta üleminek esimesele jooksusammule tõkke taga („Berl. Illustr.

Pilt 1. Olümpiavõitja Forest Townsi vigadeta üleminek esimesele jooksusammule tõkke taga.

Zeitung'i“ olümpia-väljaandes lhk. 24). Eelpool mainitud viga rikub jooksu rütmi. See viga näib olevat tingitud asjaolust, et tõketele joostakse liig lähedale, kuna maa lähtelt esimese tõkkeni kaetakse 8 sammuga, tõukejalg olles eelmiseks jalaks lähtel. Selle vea vältimiseks võtta lähtel tõukejalg tagumiseks ja esimese tõkkeni jõudmiseks tarvitada 7 sammu. Seda õpitakse paremini ilma küüralguseta (madal start) ja tõketeta.

Pealegi mitte liig lähedane äratõuge lubab vabajalga mugavalt ja madalalt üle tõuke viia. Ka ei ole karta hüpet tõkke kohal ja ära jääb ka siin sageli esinev kangustus (vaata pilt 2).

Tõkkejooksu treeningusse kuuluvad võimlemine, sprint ja jooks. Meie tõkkejooksjad näivad piirduvat vaid viimase osaga. Siinkohal jutustaksin ühe loo, mis tõendab, kui vähe meil teatakse vastavat treeningut. Ühe provintsilinna spordiväljal oli juhus jälgida noorpõlve tõkkejooksu-mehe treeningut. Tulnud välja riietusruumist, sörkis mees umbes poolteist-sada meetrit, siis algas paljutootavalt mõningate harjutustega. Võtsin kella, et vaadata, kui kaua see kestab. Aga see oli asjatu, sest algas jooks üle tõkete. Tehtud võimlemine ei olnud küllaldanegi tavailiseks soojendamiseks ja tõkkejooksja võimlemisena, kus see on õieti a-ks ja o-ks, seda võtta oleks küll ülekoos.

Kui sellaselt tahetakse jõuda loorberiteni, siis on küll liig palju tahetud. Võib-olla loodetakse suurtagajärgi saavutada ainult ühe või teise nõksu õppimisega. Ei, ainult aastate pikkune töö viib selleni. Ei tarvitse loota, et tuleb mõni õpetaja, kes mõne treeninguga suudab kedagi tõsta meistri astmele.

Kui on kõneldud meeste kergejõustikust, siis ei taha jätta antud ruumi kasutamata jätta ka mõne sõna ütlemiseks naiste kergejõustiku kohta. Siin ei ole õieti palju ütelda, kuigi statistikud on märkinud mõningat edu. Tegelikult tuleb aga nentida seisakut, tardumist. Mõnel pool nimetatakse seda kuldseks parajuseks. See ei taha aga paika pidada, sest aast-aastasse saavutada ikka samu tulemusi näitab, et töö treeningutel pole nimetamisväärne, sest mõnekordset spordiväljal käimist, ütleme enne esivõistlusti, ei saa pidada treeninguks, ega või sellest oodata ka tagajärgi. Kui see tõesti peaks olema kuldne kesktee, siis parimat edu „kehalise kasvatus“ teel.

Tähtsa koha kergejõustiklase treeningus omab massaaž ja saun, siis ei taha ka sellest päris mainimata mööda minna. Massaaži sihiks on lihaste tegevuse vältel sinna valgunud vereplasma uuesti vereringvoolu juhtimine ja see võib toimuda otstarbekamalt pideva muljumisega lihastele. Meie diletantlikud n.-n. sport-masseerijad teevad seda jõuliselt, hüplevalt, või pealiskaudselt ja nimetavad seda ka massaažiks, kuigi lihas päev pärast seda on samas olukorras kui enne. Üldse tundub, et meil kaldutakse liialdama massaažiga. Huvitav on Ameerika peatreeneri L. Robertsoni ütlus: „Hea sportlane ei vaja massaaži ja halb ei ole midagi väärt.“

Lõpuks võistluskalendri kohta oleks ütelda, et praegune, meie oludes varajane, tähtaeg murdmaa-esivõistluseks ei taha sobida modernsete vaadetega. Eeldades meie jooksjate liig varajast ettevalmistust võiks

see aset leida Soome eskujuul kuu aega hiljem, mil lal murdmaa hästi täiendaks põhivormi saavutamist. Ülejäänud kolmenädalane vahe kuni esimeste raja-võistlusteni oleks küllaldane lõplikuks võistlus-ettevalmistuseks. Murdmaajooksu hooaeg võiks ka järgneda raja-hooaja lõpule, nagu see toimub Saksas ja tänava ka Soomes. See väldiks liig äkilist treeningu lõpetamist sügisel ja liig varajast ja äkilist treeningu alustamist kevadel.

Elpooltoodus on korduvalt mainitud lõtvust ja vabadust lihaste töös kergejõustiku alade sooritamises. Sama nõue on kehtiv ka võistleja psüühika kohta võistlustel. Sellele tuleks eriti rõhku panna suurvõistluste puhul. Atleetidel peab jääma täielik vabadus oma parima mina rakendamiseks võistlustel ja mitte juba ette ära määrata mehele tagajärge ja saavutust. Seda on korduvalt toonitanud suusasportlased. Ühes Los Angelesi olümpia kokkuvõttes sealne parim valge sprinter Arthur Jonath mainib, et raske on võistelda, kui tead, et sinult oodatakse palju ja enamgi kui oma sisimas loota julged. Tuleb arvestada sellega, et võistleja läheb võistlustele mõttega saavutada oma parim ja võita. Samuti on vääri igal juhul oodata võistlejatelt alati tema maksimaalset tulemust. Tulemuse saavutamine ja kontsentratsioonimäär ühel või teisel võistlusel on ikka võistleja asi ja keegi pole suutlik nägema võistleja alateadvuslikke tingimusi ja olukordi. Ekslik oleks arvata, et võistleja võib igal juhul maksimaalselt kontsenteeruda. Dr. med. Jack Lovelock ütleb korduvalt, et ta on suutlik kontsenteeruma ainult kord hooajal ja seda hooaja tähtsaimal võistlusel. Nii 1932. a. Briti rekordi püstitamine miilis 4 min. 32 sek., 1933. a. Bonthroni võitmine maailmarekordiga 4.07,6, 1934. a. Briti impeeriumi meistrivõistlustel, 1935. a. G. Cunninghami võitmine n.-n. „aastasaja miilis“ ja nüüd lõpuks olümpiavõit suurepärase maailmarekordiga. Tõenduseks eelmisele tohiks olla tema kaotus San Romanile Princenton'is.

Lootused võistlejate tagajärgedele sugereerivad neile tunde olla ettevaatlik ja võimalikult saavutada tulemus, mis juba ette määratud. Suurvõistlustel nagu olümpial ei saa aga kohale tulla ainult sellise tagajärjega, vaid tagajärjega, mis püstitatakse kõigi heade asjaolude klappimisel, ja neil võistlusil peab jääma atleedile õigus mängida kogu pangale. Näiteks Los Angelesi kaugushüppe võitja neeger Gordon Amsterdami astus üle kolm esimest hüpet ja keegi ei sidunud teda häbiposti. Los Angelesis pidi ta peagu kordama Amsterdami, astus siingi kaks eelvõistluse hüpet üle ja sooritas kogu võistlusel ainult kaks õn-

Pilt 2. Rootslase Lidmani (keskmine jooksja) võrdlemisi vaba maandumine tõkke taha. Milline kontrast, võrreldes Kovacsiga (äärmine vasakul).

nestunud hüpet. Anglosaksi sportlased on tüübilised mängijad kogu pangale ja nad võtavad sportlikku võistlemist kui nooruse ülevoolava energia paigutamist ja ei hüppa ühegi nalja eest kõrvale, ka kõige tõsisematel silmapilkudel ja kõige suuremate võistluste närvesöövas õhkkonnas õngitsevad kaaslaste nõokimiste ja naeru saatel kuival maal kalu. Sport olgu ja jäägu eelkõige mänguks.

„Meie peame nägema rõõmsat elu spordiväljakuil ega tohi midagi märgata neist pingutustest ja vaevast, mis selle kõige eel käinud, vaid eluavalduste puhkemist,“ ütleb von Tschammen und Osten.

Kahjuks nähakse üldises sõjariistade tärina kontserdis spordis abinõu üksteise hävitamiseks. Krooni sellele pani rahvusvaheline olümpiakomitee otsus järgmised olümpiamängud pidada Tokios, mis puhul hüljati väikese Soome õigustatud soov.

Igatahes meil ei tarvitseks sporti võtta mingi sihi-na, vaid kui abinõu kasvatada rõõmsat, tarmukat, elujõulist rahvast. Peame pühaks moodsate olümpiamängude isa Pierre de Coubertin'i sõnu: „Olümpiamängude (spordi) mõte ei ole mitte võit, vaid osavõtmine, siht mitte võistlus, vaid rüütellikkus.“

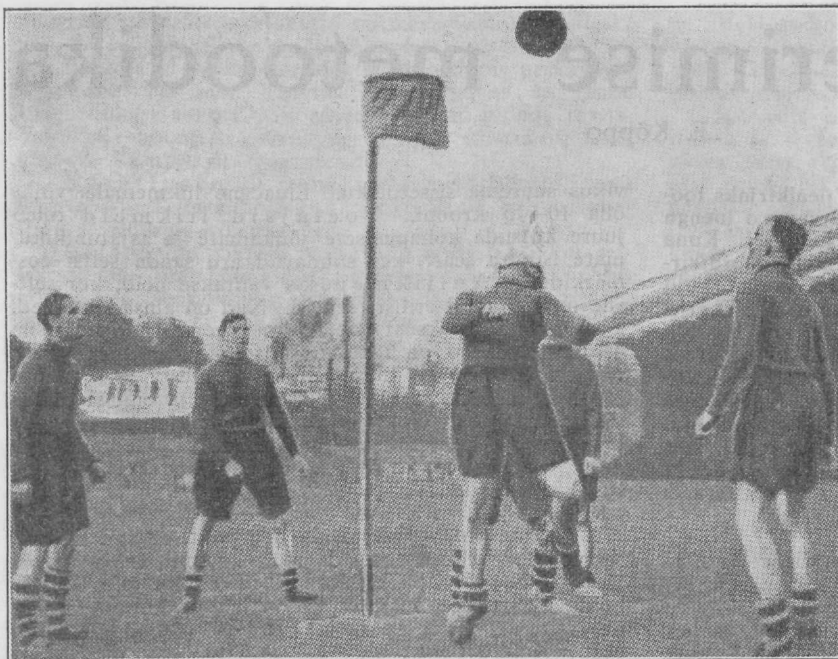
Süsteemide vahetusel

Esmakordselt liiduklassi 8 meeskonda saime 1935. a. ja kohe muutsime stabiliseerimise asemel selle meie oludes esimese täieliku liiduklassi meeskondadega aasta katseajaks. Mingi veel praegu selgusetu „õpinguga“ põhjendades jalgpalliliit ei riskinud kohe alustada esivõistlusi kahes ringis, vaid nägi meeleldi tol aastal poolikuid esivõistlusi üheainsa kohtamisega iga kahe üksiku seltsi vahel.

1936. a. oli olukord parem, sest võistlused läksid normaalselt — võisteldi korralikult läbi kahes ringis. Ja läbi jõuti esivõistlustega väga hästi, kuigi liidu juhatuse täiesti targasti tekitas kunstliku vahe esivõistluste mängudele. Tookord oli see küll meeskondadele üldiseks ettevalmistuseks rahvusmeeskonna mängutase tõstmiseks, kuid minu arvates säärane „surnud hooaeg“ on täiesti loogiline ja eksisteerib peagu igal jalgpalli-

maal. Pärast ühe ringi lõpetamist peavad meeskonnad end veidi koguma, et valmistuda teiseks ja seega juba otsustavaks ringiks võistluses meistri loorberite pärast.

Mis mulle aga kuidagi selgeks ei saa, on enne möödunud hooaja algust esinduskogult tehtud otsus kahe viimase meeskonna väljalangemise kohta liiduklassist. Motiveeritakse: see toob vaheldust liiduklassi ja annab provintsile suuremat hoogu jalgpalli harrastamiseks. Peab ütleva, et see on väärtarvamine! Vaheldust tuleb küll liiduklassi jalgpallimeeskondade nimedes, kuid ette määrata on raske, kust tulevad sisse uued seltsid, kas provintsist või pealinnast. Juba möödunud hooajal nägime, et kuidagi ei õnnestunud kahel provintsi tugeval pääseda liiduklassi, vaid ühe koha „näppas“ eest pealinnast mitte just kuigi suurte võimetega ÜENÜTO, kes sulges Türi spordiringil tee kõrgemasse liigasse. Sel-

Inglise 3. liiga meeskond F. C. Reading harjutamas tšipset peamängu.

lega esimene lops liidu esinduskogu kaugenägelikkusele. Ja siis uuesti see vaheldus. Nüüd langesid tagasi Narva Võitleja ja TJK. Asemele tulid Narva hokiklubi ja ÜENÜTO. Kas te arvate, et Narva hokiklubi tuleb tänavusel hooajal meistriks ja ÜENÜTO teiseks?! Ega me ela Inglismaal, kus võib juhtuda sääraseid asju, et teisest liigast tõusnud meeskond tuleb järgneval aastal kohe meistriks (1932 — Everton). Meil ei valitse ka veel professionalism, mille juures oleks suurte rahadega võimalik kõik mehed endale osta ja sel moel edu kindlustada ükskõik millises klassis. Püsin kindlasti arvamusel, et üks (seda on näidanud Soome sarja praktika) neist juuretuli jaist on liialt nõrk liiduklassi jaoks (võimalik ka, et mõlemad) ja järgneval hooajal langeb uuesti tagasi. Püsima jääda meie meeskondade üldiselt stabiilse võimete vahekorra juures on uustulnukail võimatu. Ja seepärast ei ole tarvis imestada, kui üks tõusnud meeskondadest järgneval hooajal osutub rohkem naljatilgaks... Soomes vähemalt kahe meeskonna tagasilangemise süsteemi loomisest saadik on alati üks juuretuli jaist kohe uuesti välja langenud. Mis positiivsus see siis on? Ega liiduklass ole meeskondade nimede kollektsioon, vaid riigi kõige paremate jalgpallimeeskondadele loodud kõrgem eritlusklass. Seepärast kaheksa meeskonna juures piisaks täiesti ühe meeskonna väljalangemisest. See on juba 12,5 prots. Schotimaal on 20 meeskonda liiduklassis ja välja langeb 2, seega 10 prots., Inglismaal langeb välja 2 meeskonda koguni 22-liikmelise 1. liiga juures.

Edaspidi selgub kindlasti, et liiduklassi on vaja enam stabiliseerida, mitte otsida liigset vaheldust. Vaheldus olgu minimaalne.

Samuti on väga ebasoovitav teha igasuguseid kontroll-matsche tõusja ja väljalangeja vahel. Selleks ju võistlused on, et esimeseks tulija saab meistriks ja viimaseks jääja langeb tagasi nõrgemas kategoriasse. See peab sündima automaatselt ja sünnibki igas korralikus jalgpalliriigis.

Möödunud aasta esivõistluste suuremaid võitu oli väravate-suhtega mittearvestamine. Önn, et Estonia saavutas meistrikoha ülekaalukalt, nii et tal ei tulnud pidada lisamatschi meistri selgitamiseks. Samuti polnud seda vaja teha väljalangejate otsustamiseks. Ku-

jutelge aga võimalust, et kaks meeskonda tuleb võrdsete punktidega esikohale ja nende vahel määratakse lisavõistlus. See lõpeb viigiga. Ja igasuguste lisaagadele vaatamata lõpeb veel 23 tiitlivõistlust nende meeskondade vahel viigiga. Mis siis teha? Kui see ütlemine poleks nii utopiiline, küllap siis mõnigi mõtleks teisiti.

Hoopis raskem on aga saavutada täiesti võrdset väravatesuhet. See on peagu võimatu. Sest esikohale tulnud meeskondade väravate-suhe on kahtluseta positiivne, ja kui ühel on suhe 47:12 ja teisel 48:13, siis on matemaatiliselt väga kerge välja arvutada, kumb pärib meistri nime. Sama on lugu ka väljalangejatega, kuid nende juures on suhe negatiivne.

Väravate suhte arvestamine sunnib mängu iseloomu mineku väravajanuliseks ja eks see ole ju jalgpalli peamõte. Ilus oli 1930. a. Kalevi tulek meistriks suurfavoriidi Spordi ees — väravate paremusega. Näitena võib märkida, et 1929. a. Inglismaal Everton langes tagasi teise liigasse ühe kahe saja kahe kümne üheksandiku väravate-suhte arvestamisel. Ja seda 42 esivõistlusematschi järele.

Lchitsedes möödunud aasta liiduklassi esivõistluste tabelit, näeme, et väga vähe võistlusi on lõppenud sama tulemusega kevadringis ja sügisringis. Üldse peeti 56 võistlust. 4 punkti või teisi arvestades kaks võitu (kaks kaotust) saavutati 22 võistlusel (kevadel 11). Estonia oma 14 võistlusest tegi seda üksi kümnel korral. Ülejäänud 34 matschi andsid sügisel ja kevadel erineva tulemuse. See näitab selgesti, et kahe ringiline esivõistlus on hulga õiglasem üherringilisest. Kõige huvitavam meeskond möödunud aastal oli Sport, kes ühelgi kordamisel ei saavutanud sama tulemust. Asja huvitavuse tõttu esitan Spordi mängud (kevadring enne): Estoniaga 3:1 ja 1:1, Puhkekoduga 0:0 ja 2:1, TJK-ga 2:3 ja 6:0, Kaleviga 4:1 ja 1:3, Võitlejaga 7:2 ja 0:0 (!), Estaga 2:1 ja 1:2. Haruldane variatsioonirikkus!

Mind pahandas sügisel ülestõstetud küsimus, et kas mitte uut hooaega alustada kümne meeskonnaga liiduklassis. Ja siis uuesti võistelda ühes ringis. See annaks igale meeskonnale 9 mängu ja üldse 45.

Milleks suurendada meeskondade arvu! Meie oludes on 8 küllaldane, tundub igatahes täiesti parajana. Kuulda oli, et see kümne-meeskonna asi kerkis üles TJK ringkonnist. Loomulikult pole magus vanale liiduklassi meeskonnale ja ühtlasi endisele meistriks hakata järgmisel hooajal katsetama madalamas kategorias, kuna on ette teada, et kõrgemas liigas võistleb nõrgemaid meeskondi. Ega seadused ei tunne halastust ühe meeskonna langusele. Keegi ei tulnud Inglismaal mõttele suurendada liiduklassi meeskondade arvu, kui mullu langesid tagasi Aston Villa ja Blackburn Rovers, kes olid ju ainsad Inglise meeskonnad, kes liiga loomisest saadik veel kunagi polnud mänginud madalamal kui esimeses liigas. Kas Soomes suurendati liiduklassi meeskondade arvu, kui tagasi langes omal ajal Helsingi jalgpalliklubi? Ja Schweitsis Oerlikon?... Ei, see arv mis oli, jäi püsima! Mingit halastust tagasilangejatele, selleks on ju järgnevad hooajad, et end rehabiliteerida!

Inglismaal ja ka Mitropas sügisest saadik kasutatakse uut viisi otsaoudi väljalöömiseks. Seda ei tee enam väravavaht, kellele kaitsja palli tõstab jala-

Organiseerimise metoodika

E. Kõppo

Käesoleva kirjutuse pealkirjaks toodud teemal pidas E. Kõppo loengu raskejõustiku-juhtide kursusel. Kuna sellesisulisi kirjutusi meie spordikirjanduses varem pole ilmunud, kuid kuna ta suureks kasuks võib olla eriti nendele spordiseltsidele, kus tegevus pole veel kindlakujuliselt välja arendatud, siis avaldame E. Kõppo loengu E. Spordilehes, tuues käesolevas numbris esimese osa. Loengust olid eriti huvitatud veel kursandid, kes ka esimestena avaldasid soovi loengu trüki ilmutamiseks. Toimetus.

1.

Kuidas spordiseltsi tegevust organiseerida, et ta harraks laiemaid ringkondi, nendele korralikku kehalist kasvatust võimaldades, et ta arendaks paremaid rekordimehi, kes oleksid innustajaks massidele, sellele võib lähtuda kolmest seisukohast, mis kõik on suure tähtsusega. Esimeseks oleks majanduslik külg, teiseks sportlik külg ja kolmandaks tehniline büroo. Viimane järjekindlustaks tegevust ja on järelevalveks, mis juhiks nii majanduslikku kui ka sportlikku tegevust, mõlemaid tasakaalustades. Kui need kolm peategurit seltsi tegevuses on õigetes kätes ja hästi välja arendatud, siis on seltsi tegevus kindlasti tagajärjekas ja kasulik laiematele hulkadele.

Millele tugineb majanduslik tegevus?

Selts ei ole mõeldav liikmeskonnata, eriti spordiselts, mis peab koondama suuri hulki. Seltsiliikmed jagunevad: a) lihtliikmed, b) eluaegsed liikmed, c) toetajad liikmed ja d) auliikmed.

Just esimese sisetuleku seltsile moodustavad liikmemaksud. Sellepärast peab seltsi juhatus tähelepanu pöörama sellele, et liikmed korralikult tasuksid seltsi aastapeakoosolekul määratud liikmemaksu. Liikmemaksude kasseerimisel on kaks tähtsust: esiteks — seltsile koguneb teatud kapital, ja teiseks — liikmemaksu maksmine lähendab liikmeid seltsile. Et seltsi tegevust ja sisetulekuid seada kindlamale alusele ka tulevikus, selleks võib luua eluaegsete liikmete instants. Sellega saab tulevikuks kindlam alus ja ole-

ga kätte, vaid kaitsja ise. Moodus võeti vastu aja kokkuvõtteid ja oletusega, et iga korralik kaitsja peab olema suuteline palli lööma tsentrijoonele. Samuti võib kaitsja paremini määrata palli suunda. Kui aga kaitsja tükkib palli tõstma värvavahile, siis antakse selle eest vabalööki vastaste heaks värvavaruumi piirilt.

Inglise jalgpalli üks suuremaid paremusi on hea peamäng. Juba mitu aastat kasutatakse profiklubide treeningute juures n.n. peaga korvpallimängu. See tähendab, et peamängu täpsuse harjutamiseks inglise jalgpalliprofid püüavad palli peaga lüüa korvi. Kuivõrd sageli see õnnestub, on iseasi, kuid teatav uudsus peamängu täiendamiseks on see siiski. Ja küllap ta tulemusi annab, milleks siis muidu inglise klubid seda edasi harrastavad?

Jalgpalliliidu esindajatekogu uueks uuenduseks on: alustagem esivõistlustega sügisel ja lõpetagem kevadel. Siis oleks „surnud hooaeg“ talvel ja kesksuvi jääks välismeeskondade jaoks.

See on järsk hüpe Kesk-Euroopasse! Ma ei laida seda üritust üldse, see on isegi tervitatav, kuna hoiab meie meeskonnad talve läbi treeningus ja paneb esi-

vikus suurema sisetuleku. Eluaegne liikmemaks võiks olla 10—15 krooni. Toetajaid liikmeid tuleb juure kutsuda kohapealsete jõukamate ja asjatundlikumate isikute seast, kes suudavad aru saada seltsi eesmärkidest. Auliikmeteks valitakse neid, kes seltsile on osutanud erilisi teeneid. Nad on ainsad liikmed, kes on liikmemaksust vabad, kuid nende poolt seltsile osutatud teened on igatahes mitme- ja mitmekordselt rohkem hinnatavad liikmemaksu tuludest.

Igal seltsil, kes tahab eksisteerida ja ennast maksuma panna, peab olema kodu, kus liikmeskond võiks tegutseda ja kuhu ta kokku võiks tulla peremehe tunde. Selleks on tarvis soetada üldruumid või -ruum, siis harjutusruumid, paigake ka büroo jaoks ja väljakud.

Ruumid tuleb seada mugavalt, et nad näiksid sõbralikena, kodustena. Harjutusruumid tuleb varustada vastavate abinõudega ja neid piinlikult korras hoida. Sama on maksev ka väljakute kohta. Tuleb hoolt kanda ka duschi- ja pesemisruumide soetamise eest. Kokkuvõetult olgu iga seltsijuhatause ja -liikme püüe ja hool, et kord soetatud ruumid oleksid mugavad ja et kord soetatud abinõud hoitaks tarvitamiskõvulistena, nagu oleksid need oma asjad.

Seltsi sisetulekute suurendamiseks on soovitatav soetada mitmesuguseid tulutoovaid ettevõtteid. Nimetada võiks einelauda, sportlike ettevõtetena liivvälja ja jalgpallivälja üürimist, jalgrataste ja paadijamaade asutamist jne.. Võimalikkuse ja võimaluse korral välja üürida ka osa seltsiruumi.

Edasi sisetulekute hankimiseks oleks soovitatav moodustada juhatause juure majanduslikke toimekondi, milliseid oleks kaheksuguseid: a) alatine ja b) ajutised. Alatise toimekonna ülesandeks on, et seltsi majanduslik heakäekäik oleks alatist kindlustatud, kuna ajutisi toimekondi tuleks moodustada üksikute suuremate spordiettevõtete läbiviimiseks.

Majandustoimekondade liikmeteks tuleks paluda kohapealseid isikuid, kes on oma ülesandest huvitatud ning kes ise on majanduslikult jõukal järjel ja omavad positsiooni seltskonnas.

Veel võiksid olla sisetulekute allikateks korjandused, loteriid, peod ja võistlused.

Loteriide all mõistame asjade loteriid, loterii-

võistluste suurrohu kevadele, millal ilmad on paremad ja rahvast tuleks kokku kindlasti rohkem. Ainus halb on meie liig pikk talv. Seda aitaks lühendada aga hooaja pikendamine kevade ja sügise arvel. Alustada varem ja lõpetades hiljem, siis ei teeks viikuine vaheaeg nii suurt tüli. Rootsis ju korraldatakse esivõistlused nõnda, miks ei peaks me siis järele tegema? On ju Rootsi sarjal vähem puudusi kui Soome ja Läti omal, kust on kõigi tundemärkidega arvestades ammutatud meie praeguse sarja iseloom.

Ainult alamates klassides tuleks siis talitada täpselt samuti, mitte aga lasta juba sügisel algavatel esivõistlustel suvel selgunud A. klassi meistrit osa võtta. See oleks jälle uus „rahvuslik omapära“, mida kuskil ei tunta.

Algus sügisel ja lõpp kevadel, see on väga suur samm edasi, hüpe Euroopasse, nagu ütlesin, kuid millega seda siis üle nii suurte vigade nagu värvatesuhete mittearvestamine ja liig suur meeskondade väljakukatamine? Kui teha muudatusi paremusele, siis võiks ju teha kõik muudatused korruga, ilma et selle läbi kannataks ükski meie jalgpallitohtritest.

Georg Pärnpuu.

allegrid, ameerika oksjoni ja mitmesuguseid märgilaskmisi ja selletaolisi maksulisi lõbustusi.

Pidusid võib korraldada sportliku eeskavaga, sega-eeskavaga jne. Tingimata olgu kavas ka tants, kuigi viimase suhtes igakord ei saa kinni pidada tervishoidlikest nõuetest. Kuna aga noorus nii-kui-nii tantsib, siis kasutatagu seda spordile.

Võistluste all teame igasuguseid liikisid, nagu omavahelised, maakondlikud, rahvuslikud, rahvusvahelised ja klubide võistlused.

Iga ettevõtte viiakse ainult siis hästi läbi, kui sellest võtab osa võimalikult suurem rahvahulk. Abinõuks viimase kokkumeelitamiseks on peale muu õige ja otstarbekas reklaam. Viimast võib teha ajalehtede, müürilehtede ja lendlehtede kaudu, samuti sõnade, kõnede ja raadio kaudu. Peamotiiviks ja juhtnõõriks reklaami puhul olgu, et see oleks soliidne, täpne ja tõepärane. Kõige parem on, kui reklaami ja informatsiooni peal oleks üks kindel, selle ametiga viinud isik.

2.

Majanduslik külg on abinõu sporditegevuse arendamiseks, kuna sport ise on otsekohene ülesanne. Samuti nagu majanduslik külg, peab ka sporditegevuse juhtimine olema otstarbekalt jagatud ja asjatundlike inimeste kätte.

Sporditegevuse juhtimine oleks jagatud järgmiselt:

Väikeseltsides juhiks kogu tegevust seltsi juhatatus. Siin on soovitatav silmas pidada, et juhtimine toimuks ühe või kahe juhatusliikme kaudu. Kõik ei saa võrdset kaasa lüüa: jääksid lootma üksteisele. Mitme ala harrastamise puhul seltsis on soovitatav, et igal juhatusliikmel oleks juhtida oma kindel ala.

Kui seltsi tegevus mõnel alal paisub küllaldaselt suureks, siis on soovitatav seda ala arendada vastava osakonna kaudu. Selleks tuleks seltsi juure, kui ala vastu tunnevad huvi 20 või rohkem innukat harrastajat, moodustada vastav osakond. See oleks tema valitseda oleva spordiala arendamises täiesti iseseisev ning alluks juhatusle ainult põhimõteteliste ja suuremate rahaliste küsimuste otsustamisel. Osakonna asutamisel tuleks aga silmas pidada, et see ei toimuks kergetäieliselt, vaid üksnes siis, kui leidub isikuid, kes innuga tahavad ja suudavad ala paremini juhtida kui seda oleks tehtud juhatusle kaudu.

Kolmas moodus oleks sporditegevuse juhtimine palgaliste treenerite kaudu. Siin võib selts seista aga suure küsimuse ees, nimelt väljaminekute suhtes, mida nõuab treener. Võib olla kaheksugune takistus: hea majandusliku olukorra puhul võib ju kulusid teha, kuid kas alati saadakse küllalt suuteline isik treeneri kohale?

Tegevust võib juhtida ka asjaarmastajate õpetajate-treenerite kaudu. Nendeks võivad olla vanemad sportlased, kes lõpetanud kursused, mida praegusel ajal mitmel alal ja mitmel pool korraldatakse. Siis poleks seltsil kulusid juhtide peale ja nim. isikud suudaksid rahuldada nõuded.

Veel osakondade tegevusel peatudes olgu märgitud, et iga osakond looks endale kodukorra ja valiks juhatus. Viimase hooleks jääks kogu osakonna tegevuse arendamine ja juhtimine.

Iga selts peab koostama iga-aastase tegevuskava ja -kalendri. Juhatus peab olema teadlik eeloleva aasta tegevuse ja tähtaegade suhtes. Võib ju ette tulla kõikumisi siia või sinna poole, kuid ilma tegevuskavata uuele aastale vastu minna on sihitu, sellega ei jõuta kuhugi ega saavutata tagajärgi. Tegevuskavas olgu ette nähtud kursuste, võistluste, pidude jne. tähtpäevad.

Kursusi võib korraldada igal soovitaval alal algajatele ja edasijõudnutele. Peab silmas pidama, et iga kursus oleks täpselt ette arvestatud nii kestvuselt kui ka kava ulatuselt. Kursuste juhataja ülesandeks olgu kursuse kava koostamine, kursuse läbiviimine ettenähtud aja vältel ning teatud pidulikkuse andmine nii kursuste alul kui ka lõpul. Kursuse kordaminek sõltub suurel määral kursuse juhatajast, kuid ka seltsi juhatuse ei tohi jääda ükskõikseks pealtvaatajaks ja peab pakkuma oma abi ja nõu, kui seda vaja on.

Treening peab olema teadlik, otstarbekas, kestev, järjekindel ja mitmekülgne. Teadlikkuse suhtes tuleb olla tähelepanelik treeneri näpunäidetele ja nõuetele, kuid iga sportlane peab ka ise püüdma peale harjutuste ennast ka teoreetiliselt täiendada. Otstarbekuse all mõistame, et väiksema vaevaga saavutataks suuremaid tulemusi. Treening olgu kestev, ta alaku küllalt varakult enne võistlusi ja olgu järjekindel, et kord saavutatud võimeid edasi arendada, nii et tarbetute pauside puhul ei tuleks uuesti otsast peale alata.

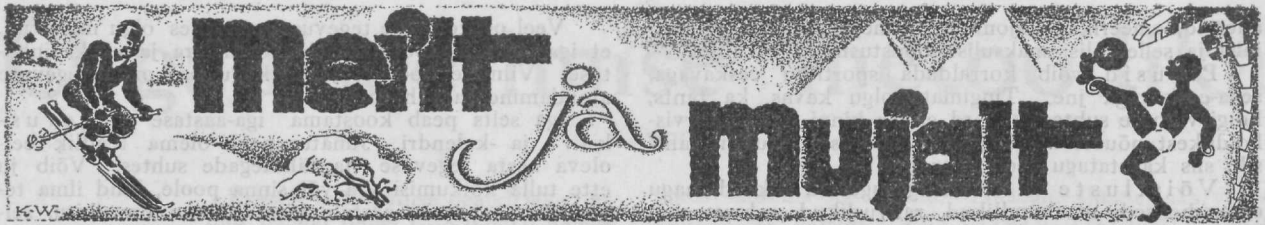
Iga hooaja algul tuleks teostada sportlaste arstlik kontroll. Siin tuleb meie tervishoidlike asutuste võrku silmas pidades hoolt kanda, et maa-arstid hakkaksid peale oma otsekoheste kohuste huvi tundma ka vabatahtlikul alal tegutsemiseks. Suuremas osas maa-kohtades on see juba teostatud, kuid kus seda veel ei ole, seal peavad selleks sammusid astuma seltsid. Arsti ülesanne oleks selgitada, kas spordihuviline on suuteline neid raskusi kandma, mida teatud spordiala harrastamine temale peale paneb. Selge on, et sport on eeskätt tervetele inimestele, et vältida haigusi. Haigel inimesel on, niikaua kui ta haiguse all kannatab, sportimiseks kitsamad piirid.

Edasi on tervishoidlikuks ülesandeks silmas pidada, et harjutused toimuksid tervishoiu-nõuete kohaselt. Tuleb vältida nii kõrgete kui ka madalate temperatuuride äkilist vahetust. Inimene ise ei tohi oma tervist ülehinnata.

Tuleb teadlik olla, kuidas toimida väikeste ja suurte vigastuste puhul. Paremini on arsti siiski rohkem tülitada kui teda üldse mitte tülitada. Ja lõpuks kuulub tervishoiu hulka ka enda kui ka teise poolt tehtav massaash, mille teadlikumaks omandamiseks tuleb läbi võtta vastav kursus.

Järgnevalt peatume võistluste korraldamisel ja seltsi tehnilise büroo sisseseadmisel.

Olümpiakomitee valmistub Tokiole

Eesti olümpiakomitee koosolek peeti 8. veebruaril ja sellest võtsid osa kindral J. Laidoner, K. Terras, A. Anderkopp, O. Köster, J. Puhk, E. Aule, K. Maurits ja A. Uesson. Koosolekut juhatas komitee esimees kindr. J. Laidoner ja protokolliis A. Anderkopp.

Päevakorras olid eeskätt aruanded seoses Berliini olümpiamängudest osavõtuga. Ettevalmistamise ja osavõtu kohta esines pikema ülevaatega A. Anderkopp, kuna rahalise aruande esitas F. Aule. Koosolek kinnitas aruanded ja kiitis juhatuse tegevuse heaks. Aruandest nähtub, et Berliini olümpiamängudele ettevalmistamiseks ja neist osavõtmiseks on kulutatud alates 1933. a. üldse 42.251,68 kr. Sellest summast on läinud ettevalmistuseks 20.558,77 kr. järgmiselt: 1933. a. — 1548,40 kr., 1934. a. — 3841,91 kr., 1935. a. — 6346,66 kr., 1936. a. — 7498,60 kr., lisaettevalmistuskuludeks 1323,20 krooni.

Pärast aruannete kinnitamist olümpiakomitee tegi otsuseks võtta osa Tokio 1940. a. korraldatavatest olümpiamängudest. Ühtlasi otsustati Tokio olümpiamängudele ettevalmistusega alustada 1938. a. Selleks koostatakse töökaava kolme aasta kohta, mille järele ettevalmistustööd teostatakse. Võimalused olümpiasportlaste ettevalmistamiseks Tokio olümpiamängudele on nüüd mitmeti avaramad, kuna osa kohustusi ja kulusid on langenud ära olümpiakomitee arvelt. Enne maksis treenerite ja instruktorite palga olümpiakomitee, nüüd teeb seda aga keskliit. Edasi on tunduvalt suurenenud ka ettevalmistusjuhtide kaader. Ettevalmistuskavas tahetakse nüüd kooskõlastada instruktorite, treenerite ja erialade-õpetajate töö mõlemal alal — spordi alade üldtaseme tõstmise ja olümpiakandidaatide ettevalmistuse alal.

Olümpiafondi moodustamiseks Tokio mängude vastu otsustati palvega pöörduda vabariigi valitsuse poole, ei viimane võtaks iga aasta riigi eelarvesse olümpiafondi jaoks 10.000 krooni. On arvata, et vabariigi valitsus lahkesti vastu tuleb.

Tokio olümpiamängudest osavõtmise kulud arvati tõusvat iga mehe kohta umbes 2000 kroonile. See summa on aga täiesti lahiline, sest pole veel teada, misuguseid soodustusi Jaapan võimaldab. Põhimõtteliselt on otsustatud saata võistlejaid Tokiosse säärasel arvul, kuidas majanduslik olukord lubab, kusjuures eeltingimuseks on muidugi saadetava vastavad sportlikud võimed.

Olümpiakomitee juhatuse tuleb teatavasti uuendamisele iga nelja aasta tagant aastal pärast olümpiamänge. Seekordsel aastakoosolekul valiti juhatuse järgmiseks neljaks aastaks (kuni 1941. a.) tagasi vanas koosseisus: kindral J. Laidoner esimeheks ja liikmeks riigisekretär K. Terras, A. Anderkopp, E. Aule ja peatoimetaja H. Tammer.

Kui palju liigub jalgpallimängija matschi vältel

Oma õppereisil Budapestis viibides jälgis B. Rein ka Ferencvarosi ja Buddai 11 vahelist jalgpallimatschi. Sellel matschil tegid treenerid märkmeid, kui palju üks või teine mängija matschi vältel liigub. Selle täpselt mõõtmiseks pole küll mängijatel sammude mõõtjaid jalgade vahel, kuid tribüünilt jälgides saab võrdlemisi

täpselt mõõta, kui palju keegi liigub. Vilunud silmal on ju jalgpalliväljal kerge kindlaks määrata kauguste vahesid. Sääraseid mõõtmisi tehakse Kesk-Euroopas sageli, sest nende najal võib ka kindlaks määrata, kes võrdseid kohti mängivatest on parem.

Budai 11-Ferencvarosi matschi kohta tehtud mängijate liikumise ulatuse kohta anti andmeid ka B. Reinule.

Andmed on vägagi huvitavad, pealegi kui nad meile on uudiseks. Näiteks vasaksisemine Toldi liikus esimese poolaja jooksul järgmiselt:

harilikku käiku	890 m
kerget jooksu	1340 „
täissprinti	630 „

Kokku 2590 m

Keskpoolkaitsja Mórét kohta tehti mõõtmisi teisel poolajal:

harilikku käiku	1240 m
kerget jooksu	2470 „
sprinti	15 „

Kokku 3725 m

Seega vasaksisemine jooksis poolaja vältel 1700 m, keskpoolkaitsja aga 2485 m. Seejuures keskpoolkaitsjal oli täit sprinti ainult 15 km!

Eeloleval hooajal kavatakse ka meil toime panna sääraseid mõõtmisi jalgpallimängijate liikumise kohta matschi vältel.

TPK — Eesti parim meeskonnapoks

TPK — Tartu Kalevi poksi-klubimatsch kujunes sündmuseks, mille jälgijatele ei jatkanud kõigile ruumi Kalevi võimlas ja osa saalitäit pidi jääma tänavale või Kalevi einelauda. Klubimatschi peatõmbeks oli A. Reinke, Sport, kohtamine Evald Lukkiniga. On ennegi juhtunud, et Lukkini on väljakutse teinud kergemate kaalude mehed, kes Lukkini on ka võitnud. Seetõttu haistis publik ka nüüd sensatsiooni ja läks võistlustele salajaste lootustega, et võidab keskaallane A. Reinke. Viimane võitiski, kuigi tartlastest kohtunik hääletas vastupidi.

A. Reinke oli parem algusest lõpuni, misjuures ta ülekaal tõusis round-roundilt. Kuid miinuseks Reinke ülekaalule oli vastasest kinnihoidmine ja klinschi otsimine. Sellele pigistati aga silm, kuna oli selge, et 30 kg kergem mees ei suuda kolossiga vabalt poksida. Matschi otsustasid A. Reinke paremhaagid teises ja eriti kolmandas roundis. Kolmandal roundil oli L. päris „pehmetel jalgadel“, kuid veel oli tal võimalus võita, kui ükski 110 kg-ne löök oleks vastast tabanud knocki-ohitlikusse kohta. Nüüd aga võitis Reinke, ja teenitult.

Kui välja arvata Seeberg-Vahi matsch kergekaalus, siis kõik ülejäänud matschid lõppesid tartlaste loobumisega või matschi katkestamisega ringikohtuniku poolt ühe poole liig suure ülekaalu tõttu. Tartlastel ei ole vastupidavust, pealegi kui seda eelmisel päeval oli Tallinnas raisatud muuks otstarbeks. Rohkem sellest torkas silma kooli vahe. Nii jalgade kui ka käte töö on tartlastel erinev ja vähem otstarbekas. Kaitse on välja arendamata, mistõttu isegi säärase füüsiliselt tore ja tugev poiss nagu V. Saar jäi A. Raadikule mõnusaks märklauaks. Parimatena tartlastest võis hinnata kärbeskaallast E. Samleri ja poolraskekallast

A. Tammepeud, kuid siiski rohkem hea materjalina, kuid mitte vilunud poksjatena.

Tallinlaste vormi õieti ei saanud näha. N. Stepulov tundus heas vormis olevana, kuid võttis Hennochi liig tõsiselt. Ta oleks pidanud selle vastasega rohkem mängima, siis oleks lõpulemäng olnud efektiivsem. Nüüd aga ei saanud ta õieti poksidagi. E. Seeberg, kes tallinlastest ainsana kaotas, öeldakse vormis tagasi läinud olevat. Näib nii, et mees peab end puhkusega koguma.

TPK ülekaalukas 7:1-võit näitab, et ka meeskonna poksis on TPK praegu Eesti parim, ka ilma Gongi meesteta.

16. veebruaril peetud klubimatsch rullus järgmiselt:

Raskekaalus A. Reinke sai punktivõidu E. Lukkini üle; poolraskekaalus tõstis Tammepeu Salongi vastu 3. roundil käe loobumiseks, saanud sama roundi alul groggyks tegeva löögi; keskekaalus sundis Raadik 2. roundis Saare alistumisele; kergeteekaalus Hennoch põgenes poolteist roundi, kuni palus kohtunikumatschi lõpetada. Stepulov sai siiski kulmust vigastada; kergeteekaalus otsis Seeberg pikakäelise Vahi vastu lähivõistluse võimalust, mida Vahi pareeris, lõpuks võites teenitult; sulgkaalus sundis Freimuth alistumisele Konsa; kukk-kaalus Pärn keeras Kabile selja teises roundis; kärbeskaalus Samler loobus teises roundis Gutmani löökide seeriale.

Igati ajalooline teatesuusatamine

Tänavuse lume-nappuse tõttu paratamatult kiiratseva suusatamisehooaja loodatumaks ja peagu ainsaks ülemaaliselt kirju osavõtjate perega sündmuseks oli 2. traditsiooniline riigivanema-nimeline teatesuusatamine Tallinn-Valkla-Tallinn. Võistlus, millel startis 16 meeskonda, toimus erakordselt raskest ilmastikuoludes. Stardipäeval, 6. veebruaril, kraadiklaas näitas 2 kraadi üle 0°!

Kui möödunud aastal pandi alus traditsioonilise suursuusatamisele, mõttega, et sportlikku võistlust siduda ajaloolise sündmusega, siis võib nüüd, kahe peetud võistluse järele ütelda, et see siht on peagu saavutatud. Veel enam, võib ütelda koguni, et mõlemad Valkla-suusatamised on omaette suusaajaloolisteks sündmusteks. Neist eriti viimane, tänavune. Kuigi meil kanged Narva mehed suusatasid suvelgi, rannaliival ja kivide-kändude vahel, siiski 2. Valkla-sõidu suusatamiseolud olid niisugused, mida pole tunnud ükski meie parematest suusatajatest.

Juba start Russalka juures oli omapärane elamus. Varjamatu hirmuga esimene vahetus silmitses „suusarada“, mis koosnes vedelast mudasegusest jää-lõrtsist. Paarsada meetrit startid eemal, vahits vastu koguni mullasegune paljas saviliiv. Stardi-plaksu järele 16 meest suure agarusega „hakkas liigutama suusatamise moodsid“. Loomulik, et suusatamisest sellel esimesel etapil ei saanud olla juttugi. Mehed lihtsalt rabelesid, hüplesid suuskadel edasi.

Nii kujunes kogu teekond Valklani suureks võitlemiseks, mida tuleb hinnata eriti kõrgelt.

Hoolimata sellest, et suur osa teekonnast tuli sooritada porisel tahkjäl pinnal, ükski võistleja ei kurtanud viletsate teolude üle. Tagasisõidu-päeval oli olukord pisut parem: kerge külm ja peotäis lund võimaldasid juba ka suusatamist.

Mõlemal päeval juhtis võistlust suure edumaaga piirivalve Narva jaoskond, kes võitis ka riigivanema rändauhinna. Võitja meeskonna koosseisus suusatasid olümpiamees V. Kaaristo, Munak, Pomm ja Paader. Esimese Valkla-sõidu võitja, Harju maleva meeskond pidi seekord leppima 4. kohaga.

Silmapiistvalt edukad olid sellel võistlusel narvalased. Kuue esimese hulka tuli neli Narva meeskonda. See tõestab, et Narva meeste „suvine suusatamine“ on annud tulemusi.

Tehnilistelt tulemustelt tänavuse võistluse resultaadid olid märksa halvemad möödunud aasta omadest. Ainsaks ja oluliseks põhjuseks oli äärmiselt ebasoodsad ilmastikuolud.

Tänavune esimese kuue paremusjärjestus oli: 1. Piirivalve Narva jaosk. 5:25.40; 2. Narva Võitleja 5:34.57; 3. Tallinna-Harju prefektuuri msk. 5:43.32; 4. Harju malev 5:45.03; 5. Viru malev 5:54.17; 6. Kreenholmi NMKÜ 5:52.16.

Kui möödunud aastal võistlus möödus eriliselt suurt tähelepanu äratamata, siis tänavu tekitas ta juba suurema, võiks ütelda, ülemaalse parima suusatajate-kaadri vahelise konkurentsi. Eelkõige oli võistlus aga suursündmuseks rahvahulkadele Irus, Kroodil, Jõeletmes, Valklas ja Kuusalus. Kõikjal, kust suusatajate teekond viis läbi, olid kogunenud suured rahvahulgad elama kaasa võistlusele. Pidulik aktus tuletetseremooniaga ajaloolisel vabadussõja murdepunktil Valklas oli tõmmatud kokku inimesi üle pooltuhande, kes hardusega jälgisid haruldast ja kaunist mälestussündmust.

Äärmiselt viletsatest suusatamisoludest hoolimata võistlus lõppes viperusteta, kinnitades, et meie suusatajad on arenenud niikaugele, et ka kõige raskemates oludes suudavad ülesande täita edukalt. Riigivanem, oma tervituskõnes suusatajatele, märkis seda erilise heameelega, soovides, et meie suusasport areneks veelgi tugevamaks.

Maadluse-klubimatschis võideti soomlasi

Jaauari lõpul peeti Tallinnas maadluse-klubimatsch Kalev-Turun Voimamichet, mis oli üldse esimene sellesarnane klubimatsch eestlaste ja soomlaste vahel. Kavvas oli 7 greeka-ruuma ja 2 vabamaadluse matschi. Soomlased saavutasid mõlemas stiilis ainult ühe võidu, nii et Kalev võitis esmakordse klubimatschi 7:2 ja lisaks veel konsul T. Piintilä rändauhinna.

Võistluste parimad matschid toimusid kergeteekaalus, kus E. Puusepp võitis hea soomlase A. Valtose 3:0 ja V. Mägi endast tugevama A. Lepäkoski. Kahe ainsa seljavõidu saavutajaks olid eestlased: vabamaadluses Kalevit esindav A. Neo viis A. Tuomi selili 2.56 ja greeka-ruuma kärbeskaalus E. Sikk E. Vasama 11.59.

Edukad vabamaadlus-esivõistlused

Vabamaadluse esivõistluste kohta, mis 15.—16. veebr. s. a. peeti Nõmmel, on eeskätt märkida seda, et nimetatud võistlustel ei mängitud käesoleva, vaid 1936. a. Eesti meistritiitlid. Eelmisel aastal osutus nende pidamine mitmesugustel põhjustel takistatuks.

Rõõmustavana võib märkida seda, et korraldajana viis Nõmme Kalju võistlused südikalt läbi. Nim. selts pole kaua aega avaldanud kuigi suurt tegevust, kuid nüüd on tööst jälle kinni haaratud. Võistlustele anti pingevust juure rändkarika hankimisega raskekaalu.

Edaspidi tuleb karikas iga aasta väljamängimisele Nõmmel korraldatavatel võistlustel. Karikat kaitsmata tuleb kolm korda. Võistluste läbiviimine oli küllalt asjalik. Soovida jättis ainult maadlusmatt. See oli vaevalt 4×5 m² ja seetõttu kitsas eriti raskematele kaaludele. Kuid ka kergemategi kaalude meeste jaoks pole ta lai, mille tõttu sageli katkes võistluspinge. Tuleb leida võimalusi uue, määrustekohase mati saamiseks, kui ka tulevikus tahetakse oma korraldusse hankida suuremaid võistlusi.

Võistluste konkurentsi puudutades peab ütleva, et koos oli palju meie nimekamaid maadlejaid. Eemal olid jäänud peamiselt need, kes harrastavad ainult greeka-ruuma maadlust. Võrreldes eelmiste aastate vabamaadluse esivõistlustega olid käesolevad veidi elavamad, kuid ikkagi veel tundub pidurdavana, et vabamaadluses peetakse meil võistlusi vähe. Tuleb ilmsiks oskuse puudust mitte ainult maadlejate, vaid... ka kohtunike juures.

Võimete tõusu näitas A. Neo, kes oli võimas ja teisena kõigist meistritest ei saanud ühtki kaotus-

EESTI SPORDILEHT

SPORDITEADUSLIK KUUKIRI

Nr. 2 22. veebruar 1937 18. aastak.

Eesti Spordileht ilmub **Eesti Spordi Kesklidu** väljaandel iga kuu 20. päeval. **Toimetus ja talitus:** Tallinn, Harju 48-6. Tel. 444-28. Talitus avatud iga äripäev kl. 9—3.

TELLIMISHIND: aastaks 3 krooni, 1/2 a. 1 kr. 50 sni, 1/4 a. 75 sni.

Välismaale aastaks 4 krooni, 1/2 a. 2 krooni, 1/4 a. 1 kroon.

Tellimiste vastuvõtm. talitus, kõigis postkontorites ja ajakirjanduse kontorites.

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU: talitus, Harju 48-6, tel. 444-28,

ja ajakirjanduse kontorid.

Üksiknumber 25 senti.

punkti. Ta vastased olid küll nõrgad, kuid Neo tundus siiski tublimana kui tavaliselt. Teise mehena võib kiita J. Looraru, kes maadles võteterikkalt ja omab vabamaadluses häid eeldusi.

Suurim huvi oli koondunud raskekaalule, kus kuldmaadleja K. Palusalu kaitses tiitlit tänava eriti kõrgele kerkinud J. Kotka vastu. Nendevaheline tiitlimatsch kujunes väga tasavägiseks, kuigi Palusalu ülekaal oli selge. Kotkas areneb järjekindlusega ja näitas seekord Palusalule ohtlikku pealetungi. Korraks tõmbas ta Palusalu koguni parterit, mida pole suutnud paljud teised, kuid ei suutnud teda seal hoida. Kui K. harjutab edasi samasuguse hoolsusega, on ta tulevik selge. Palusalu ilmselt kannatab veel treeningu puuduse all. On kaalu juure võtnud (kaalub praegu 110 kg), kuid see tundub segava liigkaaluna. Matschil Kotkaga jäi tal lõpus n-ü. õhust puudu.

Keskkaalus oli koos kolm parimat: V. Mägi, V. Frooman ja A. Lõhmus. Esimesel päeval V. Mägi kaotas A. Lõhmusele kohtunike hääletage 2:1, kuid otsus oli kohal. Lõhmus oli eriti parteris suutlikum, kuna Mägi seevastu ei saanud läbi viia oma lemmikvõtet — ristvööd (oli ju vabamaadlus). Jäi selgumata, miks Mägi teisel päeval ei ilmunud võistlustele. Näib, et Mäele pole vabamaadlus sobiv, kuna see nõuab füüsiliselt tugevamaid mehi. Lõhmus kaotas Froomanile seljaga — 8:52. Seljavitõ tundus juhuslikuna, pealegi kui seljajata ise oli sundparteris a. l. Lõhmus langes oma võttest, kuid Froomani vastuvõte oli igati hinnatav.

Üllatuseks oli olümpia-vabamaadleja A. Tootsi kaotus kergetaalu E. Männisele. Hääled 2:1 oli maitseasi. Tootsi vabandamiseks peab märkima, et töökohustused on teda viimasel ajal matist eemal hoidnud. Olümpia-mees E. Sikk võistles seekord sulgkaalus, kus sai võidu 2:1 H. Missi üle. Matsch oli küll tasavägine, kuid otsus siiski väär. Pidanuks õigem olema Missi võit. M. ei teinud küll midagi erilist, kuid oli vastasest jõuliselt üle ja maadles parteris väga vabalt.

Paremusjärjestus kujunes järgmiseks:

Kärbeskaas: 1. ja Eesti meister J. Looraru, Kalev, 1 k.-p. 2. M. Maiste, Viljandi Tulevik, 3 k.-p.

Sulgkaal: 1. ja Eesti meister E. Sikk, Kalev, 2 k.-p. 2. H. Miss, Sport, 3 k.-p. 3. B. Sülluste, Harju maleva, 5 k.-p.

Kergekaal: 1. ja Eesti meister E. Männis, Harju malev, 1 k.-p. 2. A. Toots, Tartu Kalev, 3 Harju malev, 5 k.-p.

Kergekeskkaal: 1. ja Eesti meister O. Laan, Tartu Kalev, 1 k.-p. 2. A. Praks, Sport, 4 k.-p. 3. Kuulman, Sport, 7 k.-p.

Keskkaal: 1. ja Eesti meister V. Frooman, Sport, 0 k.-p. 2. A. Lõhmus, Kalev, 4 k.-p. 3. Niberg, Tartu Kalev, 6 k.-p.

Poolraskekaal: 1. ja Eesti meister A. Neo, Sport, 0 k.-p. 2. E. Roosman, Sport, 3 k.-p. 3. Grünberg, Harju malev, 6 k.-p.

Raskekaal: 1. ja Eesti meister K. Palusalu, Sport, 1 k.-p. 2. J. Kotkas, Tartu Kalev, 3 k.-p. 3. A. Münt, Harju malev, 6 k.-p.

Parimaks vabamaadluse-organisatsiooniks tuli v. s. Sport — 16 punktiga. Järgnesid: Kalev 8, Tartu Kalev 8, Harju maleva 7 ja Viljandi Tulevik 2 punktiga.

Välismaa jalgpall kuu vältel

Inglismaa. Londoni meeskonnad triumfeerivad esivõistlustel. Kõik kolm esikohta on londonlaste käes: Charlton Athletic 38 p., Arsenal 36 p. ja Brentford 35 p. Kuid Brentfordil on mäng vähem. 34 punktiga järgnevad Sunderland (meister), Portsmouth ja Middlesbrough. Teises liigas on Blackpool vägevasti ees 43 punktiga. Järgneb Leicester City 38 p. ja Plymouth Argyle 36 punktiga. Aston Villa on 8. kohal. See Inglismaa kuulsaim klubi on igatahes tänava matnud lootused tõusuks 1. liigasse.

Karikasarjas läheb kaitsja Arsenal lootusrikkalt edasi ja saab viiendas voorus vastaseks teise liiga Burnley, kelle võitmine ei peaks Arsenalile tegema raskusi pääsmiseks viimase kaheksa hulka. Ka Middlesbrough ja Derby County löövad vägevalt edasi cupi võitmiseks.

Schotimaa. Esivõistlustel esikohal vägev schotlaste kvartett — Rangers, Aberdeen, Heart of Midlothian ja Celtic (meister). Peetud karikasarja 2. voorus olid suuremateks tulemusteks Heart of Midlothiani võit King's Park'i üle 15:0 ja Cowdenbeathi võit Salvay Star'i üle 9:1. Kõik favoriidid püsivad sarjas.

Saksamaa. Kolm meistrit 16 ringkonnast on selgunud: VfR Stuttgart, VfR Köln ja F. C. Schalke 04. Saksimaal tuleb kindlalt meistriks Hertha, Baieris heitlevad esikoha pärast 1. F. C. Nürnberg, Bayern-München ja F. C. Schweinfurth. Möödunud aasta finalist Fortuna Düsseldorf ei ole veel suutnud maksta panna oma paremust. Berliinis Hertha ja BSV92 on kindlaimad meistrikandidaate.

Prantsusmaa. Kaks esivõistluste favoriiti — Racing Club Paris ja Olympique Marseille — omavad maailma parimaid väravavahte. Racing Clubi puuri kaitses Rudi Hiden — omaaegne Austria „Wundersteami“ värava vaht ja Olympique meeskonnas mängib juba teist nädalat Riccardo Zamora, keda kodusõda on välja ajanud Hispaaniast.

Ungaris ja Tschehhoslovakkias on esikohtadel ikka vanad kuulsused — Ferencvaros, Ujpest ja Hungaria ning Slavia ja Sparta. Austrias algavad esivõistlused tuleval nädalal uuesti. Itaalias jubib endiselt Bologna ja Schweitsis Young Fellows.

A. Mitt jälle kiiruisutamise meister

Tänavused kiiruisutamise-esivõistlused peeti 13. ja 14. veebr. Tartus. Meistriks tuli ettearvatult A. Mitt, kuigi Reinart oli talle viimasel ajal valmistanud kibedat konkurentsi. Seekord A. Mitt tuli esikohale kõigil neljal distantsil.

Tehnilised tulemused olid:

500 m: 1. Mitt 47,2. 2. Reivari 47,5. **1500 m:** 1. Mitt 2.36,0. 2. Reivart 2.37,1. **5000 m:** 1. Mitt 9.37. 2. Reivart 9.39,3. **10.000 m:** 1. Mitt 20.20,0. 2. Reivart 20.21,0.

B klassis olid tulemused:

500 m: 1. Koppa, Tartu Kalev, 48,4. 2. Tambergesen, Kalev, 54,3. **1500 m:** 1. Koppa 2.47,7. 2. Kelder, Tartu Kalev, 2.48,2. **5000 m:** 1. Koppa 10.12,6. 2. Kelder 2.48,2.

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri Osaühisus

Asutatud 1857. a.

VABRIKUD KREENHOLMIS, NARVA LÄHEDAL

JUHATUS:

TALLINNAS, PIKK TÄN. 68, TEL. 426-63

MÜÜGIKOHT:

KAUBANDUS A.-S. „KREENBALT“
TALLINN, S. KARJA TÄN. 13, TEL. 425-14

MÜÜK AINULT SUUREL ARVUL

A-S. „TEKLA“

PEAKONTOR: Tallinn, Suur Karja 15.

RIIDEKAUPLUSI:

Tallinn, Suur Karja 15

Tallinn, Pärnu 6

Haapsalu, Ehte 2

Kuressaare, Kauba 2

Mustvee, Tartu 15

Narva, Peetri pl. 2

Petseri, Kaubarida 6/7

Pärnu, Laidoneri 6

Rakvere, Turuplats

Valga, Kesk 14

Viljandi, Tartu 6-a

Võru, Jüri 5-a

Müügil kindlate hindadega järgmiste kodumaa vabrikute saadused

Balti Puuvilla Ketramise ja Kudumise Vabriku A/S-i

Kreenholmi Puuvillasaaduste Manufaktuuri O/Ü-se

Sindi Tekstiilvabrikute Ühisuse

O/Ü. Eesti Niidivabriku

Kohale jõudnud kevaduudised 1937